

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 בפברואר 2012

656

כ"ב בשבט התשע"ב

עמוד

הצעת חוק החברות (תיקון מס' 18) (קרן לתועלת הציבור והוראות לעניין חברה לתועלת הציבור),

התשע"ב-2012 338

הצעת חוק החברות (תיקון מס' 18) (קרן לתועלת הציבור והוראות לעניין חברה לתועלת הציבור), התשע"ב-2012

הוספת כותרת סימן 1. בחוק החברות, התשנ"ט-1999' (להלן – החוק העיקרי), בחלק התשיעי, לפני סעיף א' לפרק ראשון א' בחלק התשיעי 345 יבוא:

“סימן א': חברה לתועלת הציבור – הוראות כלליות.”

ד ב ר י ה ס ב ר

פעילותו החיונית. כמו כן, ככלל, לארגוני המגזר השלישי יהיו כתובות ברורות למקורות מימון, וכללי החלוקה יהיו גלויים ונהירים.

מוצע לקבוע שלושה סוגים של קרנות לתועלת הציבור: (1) קרן משפחתית לתועלת הציבור (להלן – קרן משפחתית); (2) קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור (להלן – קרן בניהול פרטי); (3) קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור (להלן – קרן בניהול ציבורי).

קרן משפחתית היא קרן שיכולה להיות בשליטה של בודדים, ומקורות המימון שלה מוגבלים ככלל לעשרה תורמים בלבד לכל אורך חייה. הקרן המשפחתית נועדה למעשה ליצירת מסגרת תאגידית לפעילות פילנתרופית של משפחה בודדת או של כמה משפחות, שהן מקור המימון שלה.

בקרן בניהול פרטי יכול להיות בעל שליטה, אך מקורות המימון בה מגוונים יותר משל קרן משפחתית ויכולים להגיע עד ל-20 תורמים בשנה. קרן כזו לא תהיה רשאית לגייס כספים מהציבור אלא מתורמים גדולים יחסית, התורמים מעל 20,000 שקלים חדשים כל אחד. קרן בניהול פרטי יכולה גם להיות מסגרת מתאימה, בין השאר, לפעילות של קרן לצד תאגיד. קרן בניהול פרטי שתחפוץ בכך, תוכל לציין בצד שמה את הסימית “חברה לתועלת הציבור – קרן תאגידית”, בתנאי שבעל השליטה בקרן או התורם העיקרי לה הוא תאגיד ושהקרן הגישה בקשה בעניין לרשם ההקדשות.

קרן בניהול ציבורי היא קרן שאינה נשלטת על ידי גורם כלשהו, ושל תורמים לה אין השפעה על הניהול או על החלוקה בפועל של כספי הקרן, והיא תהיה רשאית לגייס כספים מהציבור.

ההוראות הרלוונטיות לקרנות לתועלת הציבור יחולו בשינויים המחויבים גם על קרנות זרות, שהן חברות חוץ לתועלת הציבור מכוח הוראות סעיף 345 לחוק החברות, ובמידת הצורך יהיה ניתן לקבוע גם הוראות פרטניות לעניין קרן זרה מסוימת או סוגי קרנות זרות לפי הוראות אותו סעיף.

כדי להבטיח שמרבית כספי קרנות לתועלת הציבור אכן יופנו למימון גופים ללא כוונת רווח, מוצע לחייב את הקרנות לחלק בכל שנה שיעור מסוים משווי נכסיהן בצורת מענקים וכן להגביל את הקרנות בהוצאות שהן רשאיות

כללי התיקון המוצע לחוק החברות, התשנ"ט-1999' (להלן – חוק החברות), נועד בעיקרו להסדיר את מעמדן ופעילותן של קרנות לתועלת הציבור. קרן לתועלת הציבור היא חברה לתועלת הציבור שבתקנונה נקבעו רק מטרות של מימון גופים מסוימים הפועלים למטרות ציבוריות וחברתיות ובהם: חברות לתועלת הציבור או הקדשות ציבוריים שנרשמו אצל רשם ההקדשות ועמותות הפועלות למטרות ציבוריות, שניתן להם אישור על ניהולם התקין על ידי רשם ההקדשות או רשם העמותות, מוסדות להשכלה גבוהה, קופות חולים, בתי חולים ציבוריים וגופים אחרים כיוצא באלה, אם התקיימו התנאים שנקבעו לעניין זה בתיקון המוצע.

ככלל, קרן לתועלת הציבור היא גוף מימוני המגייס משאבים ומעמידם לרשות ארגוני המגזר השלישי. יש טענה כי מיעוטן של קרנות ישראליות מסוג זה נובע, בין השאר, מכך שאין בדין התייחסות מיוחדת למעמדן ופעילותן של קרנות כאמור. נוכח האמור, וכדי לעודד את הפילנתרופיה, מוצע לקבוע כלי נוסף לפעילות במסגרת פילנתרופית – קרן המיועדת למטרה זו בלבד. מוצע לקבוע לקרן לתועלת הציבור הסדרה תאגידית וכללי ממשל תאגידית המותאמים לאופייה ולפעילותה כקרן פילנתרופית, ורק היא תורשה לציין בצד שמה את הסימית “קרן לתועלת הציבור”.

עם זאת יודגש כי קרן לתועלת הציבור נועדה להיות כלי תאגיד נוסף על אלה העומדים כבר כיום לרשות ארגוני המגזר השלישי, וכי אף אם מתקיימים בחברה לתועלת הציבור התנאים המוצעים לעניין קרן לתועלת הציבור, היא לא תהיה מחויבת לבקש הכרה ככזו.

הוראות החוק המוצעות לעניין קרנות לתועלת הציבור גובשו בהמשך לדיונים שהתקיימו בשולחנות העגולים שהוקמו בהתאם להחלטת ממשלה מס' 3190 מיום י"ח באדר א' התשס"ח (24 בפברואר 2008). השולחנות העגולים נועדו לחיזוק היחסים בין הממשלה, החברה האזרחית והמגזר העסקי, וליצירת שיח מתמשך בין שלושת המגזרים. במסגרת זו, וכדי לעודד את הנתינה, הוצע ליצור מודל תאגיד מיוחד לקרן לתועלת הציבור.

על פי ההערכה, מיסוד מעמדן ופעילותן של קרנות לתועלת הציבור יסייע לחיזוק המגזר השלישי ולפעילותן. פעילות הקרנות המתמקצעות בגיוס כספים ומשאבים מהציבור, תקל על גיוס התרומות למגזר השלישי ותוזיל אותו, ובכך תגדיל את סך המימון העומד לרשותו לביצוע

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התשע"א, עמ' 1108.

דברי הסבר

עוד מוצע להסדיר את המעבר של הקרנות בין סוג אחד למשנהו, כמו גם לקבוע סנקציות על אי-עמידה בהוראות המיוחדות שמוצע לקבוע לקרן. למותר לציין כי נוסף על הסנקציות הספציפיות שנקבעו לעניין זה, הרי שמעצם היותה של קרן חברה לתועלת הציבור יחולו עליה ההוראות הכלליות החלות על חברה לתועלת הציבור ובכלל זה ההוראות לעניין סמכויותיו הכלליות של הרשם לעניין חברות לתועלת הציבור והסנקציות הכלליות החלות על חברה לתועלת הציבור, וזאת, גם אם אינה מקיימת את ההוראות המיוחדות שמוצע לקבוע לגבי קרן. בכלל זה, רשאי למשל רשם ההקדשות לחקור בענייניה של קרן לתועלת הציבור לפי סעיף 345 לחוק החברות או להגיש בקשה לפירוקה לפי סעיף 345 לחוק החברות אם אינה מקיימת את ההוראות האמורות.

לסיכום יצוין כי הסדרת פעילותן התקינה של קרנות לתועלת הציבור, ובעיקר קביעת חובתן של הקרנות לחלק שיעור מסוים מנכסיהן מדי שנה לשם קידום מטרותיהן, הגבלת הסכומים שהן רשאיות להוציא לניהולן השוטף, החלת מנגנוני ביקורת פנימיים וחינוניים מיוחדים וחובתן להודעות במפורש כקרן לתועלת הציבור – יש בהן כדי לתרום לביטחונם של התורמים לקרן שכספם יישמש בעיקרו למטרות שלשמן נתרם. באופן נגזר, יוכלו הקרנות לגייס כספים ביתר קלות, בכפוף למגבלת מספר התורמים הקיימת לגבי קרן משפחתית ולגבי קרן בניהול פרטי. מאחר שציבור התורמים שלהן יוכל להסתמך על כך, שבכל עת הן פועלות למטרות ציבוריות בלבד וכפופות למשטר רגולטורי מיוחד.

בהצעת החוק, נוסף על ההוראות המיוחדות לעניין קרנות לתועלת הציבור, מוצע לקבוע גם כמה הוראות שיחולו על כלל החברות לתועלת הציבור, בין אם מדובר בקרנות ובין אם מדובר בחברות לתועלת הציבור אחרות, וכן לתקן תיקונים דומים בחוק העמותות, התש"ס-1980 (להלן – חוק העמותות), שיחולו לגבי עמותות. מדובר בהוראות המחددות את כללי הממשל התאגידי החלים על גופים אלה, בעקבות תיקונים שנעשו לאחרונה בחוק החברות וכן בהוראות שמבהירות ומחددות את הסמכויות של רשם ההקדשות או רשם העמותות, לפי העניין, ביחס לחברות לתועלת הציבור ולעמותות, בהתאם לצורך שהתעורר במסגרת העבודה השוטפת של רשות התאגידים שבמסגרתה פועלים הרשמים האמורים.

סעיף 1 פרק ראשון א' בחלק התשיעי לחוק החברות עוסק בחברות לתועלת הציבור. מוצע להוסיף לפרק האמור סימן נפרד המסדיר את פעילותן של קרנות לתועלת הציבור. לפיכך מוצע לתקן את הפרק האמור ולחלק אותו לשני סימנים: סימן א' הכולל את ההוראות שכבר קיימות בפרק האמור שעניינו הוראות כלליות לגבי חברות לתועלת הציבור, וסימן ב' המוצע שיכלול הוראות המתייחסות לקרנות לתועלת הציבור שהן סוג מיוחד של חברה לתועלת הציבור, כאמור לעיל. יצוין כי ההוראות הכלליות לעניין חברות לתועלת הציבור שבסימן א' האמור יחולו גם על קרנות לתועלת הציבור, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בסימן ב' האמור.

להוציא לניהולן ולפיקוח על הגופים שהן מממנות. ברי כי הקרנות רשאיות לחלק כספים נוספים מעבר לשיעור המוערי המוצע וכן לתת סיוע מימוני נוסף למגזר השלישי, שאינו בהכרח חלוקת מענקים, כמו מתן הלוואות בתנאים מיטיבים והעמדת ערבויות.

מאחר שקרן לתועלת הציבור רשאית על פי המוצע לחלק רק שיעור מסוים מנכסיה מדי שנה, וכדי לשמור על ערך נכסי הקרן ועם זאת למנוע עסקאות ספקולטיביות בנכסי הקרן, מוצע לחייב קרנות לתועלת הציבור להשקיע את הכספים העודפים שאינם דרושים באותה עת למימוש מטרותיהן, בהתאם לכללי השקעה סולידיים המוצעים בתוספת השלישית לחוק החברות. קרן בניהול משפחתי אינה חייבת להשקיע את כספיה העודפים בהתאם לכללים האמורים, כל עוד היא משקיעה בדרך שקולה וזהירה.

בחברה לתועלת הציבור מתעוררת בעיית נציג כתוצאה מניהול כספם של אחרים, בפרט כאשר המדובר בניהול כספי ציבור לטובת מטרות ציבוריות וציבור נהנים בלתי מסוים. גם בקרן לתועלת הציבור, שעל פי המוצע היא סוג של חברה לתועלת הציבור, מתעוררת בעיית הנציג האמורה, ואולם עוצמתה של בעיית הנציג משתנה בהתאם לסוג הקרן, ולכן לסוג הקרן השפעה על מידת השקיפות והממשל התאגידי שמוצע לקבוע לגבי כל סוג של קרן.

מוצע כי קרנות לתועלת הציבור יחויבו בקיום משטר תאגידי משוכלל; בכלל זה, מוצע כי דירקטוריון של קרן יחויב בקביעת קריטריונים לחלוקת הכספים וכן כי הקרן תחויב במינוי ועדת חלוקה שתביא לפני הדירקטוריון את המלצותיה לקביעת הקריטריונים ואשר תיישם את הקריטריונים שנקבעו בחלוקת כספי הקרן בפועל ובמינוי רואה חשבון מבקר; עוד מוצע כי קרן בניהול פרטי וקרן בניהול ציבורי יחויבו בממשל תאגידי ובכללי שקיפות מורכבים יותר, כנובע כאמור מעוצמתה של בעיית הנציג בגופים אלה, כתוצאה מניהול כספי ציבור במסגרת הקרן. לפיכך, קרנות אלה יחויבו בין השאר, במינוי דירקטורים בעלי כשירות של דירקטורים בלתי תלויים, במינוי מבקר פנימי וכן במינוי של ועדת ביקורת של שלושה חברים לפחות, שמרביתם בעלי כשירות של דירקטורים בלתי תלויים.

מוצע לקבוע כי נוסף על חובות הדיווח החלות על חברות לתועלת הציבור, יחויבו הקרנות להגיש לרשם ההקדשות דיווח שנתי בדבר הקריטריונים שלפיהם חילקו את כספיהן, ובדבר רשימת הגופים שלהם חולקו הכספים. מוצע כי קרן בניהול פרטי וקרן בניהול ציבורי יחויבו לפרסם את המידע כאמור באתר האינטרנט שלהן, כמו גם את דרכי ההתקשרות עמן והדרכים להגשת בקשות לקבלת מענקים. קרן משפחתית תהיה כפופה לדרישות שקיפות פחותות כלפי הציבור, ולא תהיה מחויבת לחשוף לציבור את פרטי התורמים לה או הגופים שלהם תרמה, אך עדיין תהיה מחויבת להגיש דיווחים גם בעניינים אלה לרשם ההקדשות.

(1) בסעיף קטן (ג), אחרי "115(א)" יבוא "(ב), (ד), (ו), 116א" ובמקום "118(א)" יבוא "118";

(2) בסעיף קטן (ה) –

(א) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) לעמוד על ליקויים בניהול החברה, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של החברה או עם רואה החשבון המבקר, ככל שמוג, ולהציע לדירקטוריון דרכים לתיקונם; מצאה ועדת הביקורת ליקוי כאמור, תקיים ישיבה אחת לפחות לעניין הליקוי הנדון, בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון המבקר, לפי העניין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בחברה; על אף האמור בפסקה זו, נושא משרה רשאי להיות נוכח בישיבה כאמור לשם הצגת עמדה בנושא שבתחומי אחריותו";

(ב) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(6א) להחליט על יסוד נימוקים שיפורטו, לגבי פעולות כאמור בסעיף 255, אם הן פעולות מהותיות או פעולות שאינן מהותיות, ולגבי עסקאות כאמור בסעיף 270(1) ו-(4) – אם הן עסקאות חריגות או עסקאות שאינן חריגות, לצורך אישורן לפי חוק זה, ורשאית ועדת הביקורת להחליט כאמור לגבי סוג של פעולות או עסקאות, לפי אמות מידה שתקבע מראש; קבעה ועדת הביקורת אמות מידה כאמור, תבחן את אופן יישומן מזמן לזמן ולכל הפחות אחת לשנה;

(6ב) בחברה שבה תכנית העבודה של המבקר הפנימי מאושרת בידי הדירקטוריון לפי סעיף 149 – לבחון את תכנית העבודה לפני הגשתה לאישור הדירקטוריון ולהציע בה שינויים;

(ג) בחברה שמינתה מבקר פנימי – לבחון את מערך הביקורת הפנימית של החברה ואת תפקודו של המבקר הפנימי, ואם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו;

ד ב ר י ה ס ב ר

ולהציע לדירקטוריון דרכים לתיקונם. על ועדת הביקורת לקיים ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון המבקר ובלא נוכחות נושאי משרה בחברה, אלא אם כן נוכחותם דרושה לשם הצגת עמדה בנושא שבתחומי אחריותם.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 345 לחוק החברות את פסקאות (א6) עד (ה6), המרחיבות את תפקידי ועדת הביקורת, בדומה לפסקאות (א1) עד (ג6) שבסעיף 117 לחוק החברות, כמפורט להלן: בפסקה (א6) מוצע להסמיך את ועדת הביקורת לקבוע בהחלטות מנומקות אם פעולות כאמור בסעיף 255 לחוק החברות מהותיות או לא, ואם עסקאות לפי סעיף 270(1) עד (4) חריגות או לא, וכן לקבוע אמות מידה כלליות אשר ייבחנו מדי שנה בשנה ביחס לסוג פעולות או עסקאות; בפסקה (ב6) מוצע כי ועדת הביקורת תבחן את תכנית העבודה של המבקר הפנימי טרם הגשתה לאישור הדירקטוריון ותציע בה שינויים; בפסקה

סעיף 2 מוצע לתקן את סעיף 345 לחוק החברות כדי להתאים את ההוראות לעניין ועדת ביקורת בחברה לתועלת הציבור, בשינויים המחויבים, לתיקונים שנקבעו ביחס לוועדת ביקורת בחברה ציבורית במסגרת חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א–2011 (ס"ח התשע"א, עמ' 390) (להלן – תיקון מס' 16), ובכלל זה, ביחס לעבודתה מול המבקר הפנימי בחברה.

סעיף 345(ה4) לחוק החברות קובע כי אחד מתפקידי ועדת הביקורת בחברה לתועלת הציבור הוא "להציע לדירקטוריון דרכים לתיקון ליקויים בחברה". במקום הוראה זו מוצע לקבוע הוראה מקבילה להוראה שבסעיף 117(1) לחוק החברות, אשר תוקן במסגרת תיקון מס' 16, ועוסק בתפקידי ועדת הביקורת בחברה ציבורית. הוראה זו קובעת כי על ועדת הביקורת לעמוד על ליקויים בניהול החברה, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של החברה או עם רואה החשבון המבקר, ככל שמוג,

(66) לבחון את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו, ולהביא את המלצותיה לפני מי שקובע את שכרו לפי סעיפים 155 ו-165;

(67) לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי החברה בקשר לליקויים בניהול עסקיה ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור;

3. בסעיף 345(א)(1) לחוק העיקרי, במקום "לתשלום גמול לאותו אדם, בשל כהונתו" תיקון סעיף 345 יבוא "בדבר תנאי כהונה של אותו אדם".

4. בסעיף 345כד לחוק העיקרי – תיקון סעיף 345כד

(1) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "וכן רשאי הוא לקבוע טפסים שחובה להשתמש בהם לעניין פרק זה והפרטים שיש לכלול בהם, לרבות אופן הגשת המידע בדיווח אלקטרוני";

(2) בסעיף קטן (ה), בסופו יבוא "והוראות סעיף 39 לחוק העמותות יחולו לעניין עיון במסמכים בתיק חברה לתועלת הציבור, בשינויים המחויבים".

5. אחרי סעיף 345כד לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים
345כד ו-345כד2

"דרישת מידע 345כד1. (א) רשם ההקדשות רשאי לדרוש מחברה לתועלת הציבור ומכל אחד מהגורמים המפורטים בפסקאות שלהלן, ובכלל זה מי שהתקיים בו האמור בפסקאות (1) עד (5) שלהלן בחמש השנים שקדמו לדרישה, למסור כל מידע, מסמך או הסבר הנוגעים לענייני החברה, ובכלל זה, מידע לגבי פעילותה של החברה, נכסיה או קיום הוראות חוק זה, הכל כפי שפורט בדרישה ובמועד שפורט בה:

מחברה, בעלי מניות בה, נושאי משרה בה ועובדיה

ד ב ר י ה ס ב ר

שיסמך את שר המשפטים לקבוע טפסים שיש להשתמש בהם לעניין מילוי חובות הדיווח והגשת מסמכים ובקשות לפי חוק החברות לרשם ההקדשות, לרבות לעניין הגשת המידע בדיווח אלקטרוני. במסגרת זו, יוכל שר המשפטים גם לקבוע את אופן הגשת הבקשה להכרה בחברה לתועלת הציבור כקרן לתועלת הציבור.

עוד מוצע להחיל במפורש את הסדר העיון שמוצע לקבוע בסעיף 39 לחוק העמותות (ר' סעיף 612) להצעת החוק, גם על חברות לתועלת הציבור, בהתאם למצב הקיים כיום ובשל חשיבות השקיפות בפעילותן של חברות לתועלת הציבור.

סעיף 5 מוצע להוסיף לחוק החברות את סעיפים 345כד ו-345כד2 כדי לחדד ולהבהיר את

סמכויות רשם ההקדשות ביחס לחברה לתועלת הציבור, לצורך מילוי תפקידו בהבטחת התנהלותה התקינה לפי הוראות הדין. בכלל זה, מוצע לקבוע במפורש סמכות לדרוש מידע מבעלי תפקידים ועובדים בחברה לתועלת הציבור וכן להסמך מפקחים לערוך ביקורת על התנהלותה של חברה לתועלת הציבור. המפקחים יהיו מוסמכים לדרוש מכל אדם המצוי במקום שבו פועלת חברה לתועלת הציבור או בנכס מקרקעין של החברה, למסור להם את שמו ומענו

(ג6) מוצע כי ועדת הביקורת תבחן את תפקודו של המבקר הפנימי; בפסקה (66) מוצע כי ועדת הביקורת תבחן את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו ובפסקה (67) מוצע כי ועדת הביקורת תקבע הסדרים בעניין אופן הטיפול בתלונות של עובדי החברה בקשר לליקויים בניהול עסקיה ולגבי ההגנה שתינתן להם.

סעיף 3 סעיף 345כב לחוק החברות מסדיר את מנגנון האישורים לעסקאות עם בעלי עניין בחברה לתועלת הציבור. מוצע להבהיר בסעיף האמור כי עסקה עם דירקטור לעניין תנאי כהונתו ולא רק לעניין הגמול המשולם לו, אינה טעונה אישורים כאמור באותו סעיף. זאת, מאחר שבעניינים אלה הוסמך שר המשפטים לקבוע הוראות לפי סעיף 345(ב) לחוק החברות. כך למשל, החזר הוצאות לפי הוראות התקנות שנקבעו לפי סעיף 345(ב) לחוק החברות, או ביטוח או שיפוי של הדירקטור בהתאם להוראות חוק החברות, שהסדרתו כלולה במסגרת ההוראה בסעיף 345(ב) לחוק החברות אף שטרם נקבעו בעניין זה הוראות בתקנות, אינם טעונים אישור של בית המשפט.

סעיף 4 מוצע לתקן את סעיף 345כד לחוק החברות הקובע את חובות הדיווח והגשת מסמכים החלות על חברה לתועלת הציבור. מוצע להבהיר את הסעיף באופן

- (1) בעלי מניות בחברה;
 - (2) נושאי משרה בחברה, לרבות גזבר החברה והמבקר הפנימי שלה;
 - (3) חברי ועדת הביקורת של החברה;
 - (4) עובדי החברה;
 - (5) רואה החשבון המבקר של החברה;
 - (6) ציבור הנהנים ממטרוניה של החברה, בהתאם להוראות שקבע השר;
 - (7) גורמים נוספים שקבע השר.
- (ב) לצורך ביצוע סמכותו לפי סעיף קטן (א), רשאי רשם ההקדשות להסתייע במומחה, גם אם אינו עובד המדינה ובלבד שרשם ההקדשות הנחה את המומחה, הודיע לו על חובת הסודיות המוטלת עליו לפי סעיף קטן (ג), פיקח על פעולותיו וקיבל לידיו את ממצאי בדיקתו.
- (ג) מומחה שסייע לרשם ההקדשות כאמור בסעיף קטן (ב), חייב לשמור בסוד כל מידע שהגיע אליו עקב פעולות הסיוע או תוך כדי אותן פעולות, ולא למסרו לאחר למעט לרשם ההקדשות.
- (ד) בסעיף זה, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995² (להלן – חוק המחשבים).
- סמכויות פיקוח 345כד.2 (א) רשם ההקדשות רשאי להסמיך מפקח, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, ובלבד שמתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת רשם ההקדשות, לשמש מפקח;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים;
 - (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים.
- (ב) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי רשם ההקדשות וכן מפקח שהסמיך לפי סעיף קטן (א) –
- (1) לדרוש מכל אדם המצוי במקום שבו פועלת חברה לתועלת הציבור או בנכס מקרקעין של החברה, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

ד ב ר י ה ס ב ר

- ולאציג לפנייהם תעודה מזהה, להיכנס לכל מקום כאמור, ובלבד שלא ייכנסו למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט ולדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור להם כל ידיעה או מסמך הרלוונטיים לביצוע תפקידם.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366

(2) להיכנס לכל מקום כאמור בפסקה (1), ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט;

(3) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה או כדי להקל על ביצוען, ובכלל זה קיום הוראות תקנון חברה לתועלת הציבור; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים.

6. בסעיף 345כח(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) בקרן לתועלת הציבור כמשמעותה בסימן ב' – בניגוד להוראות סעיף 345מד;".

7. אחרי סעיף 345לא יבוא:

"תחולה מיוחדת 345א1. (א) השר רשאי לקבוע, בתקנות, כי הוראה מהוראות פרק של הוראות החוק זה לא תחול על סוגים של חברות לתועלת הציבור שיקבע או שתחול בשינויים שיקבע.

(ב) השר רשאי לקבוע, בצו, כי הוראה מהוראות פרק זה לא תחול לגבי חברה לתועלת הציבור מסוימת או שתחול בשינויים שיקבע."

הוספת סימן ב'
לפרק ראשון א'
בחלק התשיעי

8. אחרי סעיף 345לג לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ב': קרן לתועלת הציבור"

קרן לתועלת הציבור 345לד. קרן לתועלת הציבור היא חברה לתועלת הציבור שמתקיימים בה כל אלה:

(1) בתקנונה נקבעו רק מטרות שהן אחת או יותר מאלה:

(א) מימון חברות לתועלת הציבור או הקדשות ציבוריים שנרשמו אצל רשם ההקדשות ושניתן להם אישור על ניהולם התקין על ידי רשם ההקדשות; לעניין זה, "הקדש ציבורי" – כמשמעותו בסעיף 26 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979³;

ד ב ר י ה ס ב ר

לענין 6 מוצע להוסיף לסעיף 345כח לחוק החברות, הוראה ולפיה במקרה שבו הועברו לאחר נכסים, לרבות כספים, של קרן לתועלת הציבור, בניגוד להוראה הקובעת את השיעור המותר שהקרן יכולה להוציא לניהול ולפיקוח, תקום סמכות לבית המשפט לדרוש מנושא משרה בקרן השבה של הנכסים שהועברו או של שוויים.

סעיף 7 בשל השונות הרבה הקיימת בין חברות לתועלת הציבור ובדומה להוראת סעיף 65 לחוק העמותות, מוצע להוסיף לחוק החברות את סעיף 345לא1, שיאפשר לשר המשפטים לקבוע תחולה מיוחדת של הוראות חוק החברות העוסקות בחברות לתועלת הציבור, על חברה לתועלת הציבור מסוימת או על סוגי חברות

סעיפים 8 ו-11
לסימן ב' המוצע

מוצע להוסיף לפרק ראשון א' בחלק התשיעי לחוק החברות סימן חדש המסדיר את פעילותן של קרנות לתועלת הציבור, כאמור לעיל, וכן להוסיף תוספת שלישית לחוק החברות שעניינה דרכי השקעה של כספים עודפים של קרן לתועלת הציבור.

לסעיפים 345לד עד 345לז המוצעים

מוצע לקבוע כי חברה לתועלת הציבור שמתקיימים בה התנאים שפורטו בסעיף 345לד, וכן בסעיפים 345לז

³ ס"ח התשל"ט, עמ' 128.

(ב) מימון עמותות, בעלות מטרות ציבוריות בלבד, שניתן להן אישור על ניהולן התקין על ידי רשם העמותות; בסימן זה, "מטרות ציבוריות" – מטרות מהמטרות המנויות בתוספת השנייה;

(ג) מימון מוסד להשכלה גבוהה שהוא אחד מאלה:

(1) מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁴ (להלן – חוק המועצה להשכלה גבוהה);

(2) מוסד שקיבל היתר או אישור לפי סעיף 21 לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(3) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28 לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(4) מוסד שקיבל רישיון לפי סעיפים 125 ו-125 לחוק המועצה להשכלה גבוהה או רישיון זמני לפי סעיף 25 לחוק האמור, בתנאי שאינו מוסד לכוונת רווח;

(ד) מימון של גוף מן הגופים המפורטים להלן:

(1) קופת חולים, כהגדרתה בסעיף 2 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

גם במהלך כל חייו הקרן. אם חדלו להתקיים התנאים האמורים, רשם ההקדשות יהיה רשאי, כמובן, לשלול את ההכרה שניתנה לקרן וכן לנקוט סנקציות נוספות לפי חוק החברות, לרבות הגשת בקשה לפירוקה של הקרן.

ככלל, קביעת שלושה סוגים של קרנות נועדה לתת מענה לצרכים מסוגים שונים: קרן משפחתית נועדה בעיקרה לנהל כספים שנתרמו בידי מספר מצומצם של עד עשרה תורמים. על פי ההערכה, רובם של התורמים לקרן מסוג זה יהיו קרובי משפחה; קרן בניהול פרטי נועדה, בעיקרה, לאפשר לתורמים גדולים המעוניינים בכך, לתרום לקרן שהם מכירים ושעל ניהולה הם סומכים, אף אם היא נשלטת בידי גורם ספציפי. ההנחה שבבסיס הוראה זו היא שאותם התורמים הם בעלי כוח ויכולת להגן על האינטרסים שלהם מול הקרן באמצעים חוזיים; קרן בניהול ציבורי נועדה, בעיקרה, לגייס כספים מן הציבור הרחב. ככזו, הוחלו עליה החובות המוגברות ביותר לעניין רגולציה ושקיפות.

יודגש כי ההוראה שבסעיף 345(3) המוצע, ולפיה קיים איסור על שליטה של אדם אחד בקרן בניהול ציבורי, מתייחסת לשליטה ישירה או עקיפה. זאת באשר בהגדרה "החזקה" שבחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, שאלה מפנה הגדרת "החזקה" שבסעיף 1 לחוק החברות, נקבע לאמור:

345 או 345לז, לפי העניין, תהיה רשאית לבקש מרשם ההקדשות להכיר בה כקרן לתועלת הציבור מהסוג שבו תבחר. אחד התנאים המהותיים להכרה האמורה הוא, שבתקנונה נקבעו רק מטרות של מימון גופים אלה: חברות לתועלת הציבור או הקדשות ציבוריים הרשומים אצל רשם ההקדשות ועמותות הפועלות למטרות ציבוריות, שניתן להם אישור על ניהולם התקין על ידי רשם ההקדשות או רשם העמותות, מוסדות להשכלה גבוהה, בתי חולים ציבוריים וקופות חולים. מוצע להסמיך את שר המשפטים להוסיף לרשימת הגופים האמורה עוד גופים המקדמים או מממנים מטרות ציבוריות או חברתיות, וכן לקבוע תנאים שבהתקיימם יוכלו גופים אחרים המקדמים או מממנים מטרות ציבוריות או חברתיות להיכלל ברשימת הגופים שמותר לקרן לתועלת הציבור לתרום להם.

כאמור לעיל, מוצע לקבוע שלושה סוגים של קרנות לתועלת הציבור: (1) קרן משפחתית; (2) קרן בניהול פרטי; (3) קרן בניהול ציבורי. ההבדלים המרכזיים לעניין תנאי ההכרה בין סוגי הקרנות השונים הם בעניין ההון הכספי המזערי הנדרש כתנאי להכרה, יכולת השליטה בקרן ומספר התורמים לקרן.

למותר לציין כי התנאים שנקבעו לצורך ההכרה בקרן על ידי רשם ההקדשות, צריכים להמשיך להתקיים

⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

⁵ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

(2) בית חולים ממשלתי, בית חולים שבבעלות קופת חולים, בית חולים שבבעלות רשות מקומית או כל בית חולים אחר שהוא תאגיד והוא מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה; לעניין זה, "בית חולים ממשלתי" – לרבות תאגיד בריאות, כהגדרתו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

(ה) מימון של גופים אחרים שקבע השר המקדמים או מממנים מטרות ציבוריות או חברתיות;

(ו) מימון של גופים אחרים המקדמים או מממנים מטרות כאמור שמתקיימים לגביהם תנאים שקבע השר;

(2) הרשם הכיר בה כקרבן משפחתית לתועלת הציבור, כקרבן בניהול פרטי לתועלת הציבור או כקרבן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, לפי סימן זה.

רשם ההקדשות רשאי להכיר בחברה לתועלת הציבור כקרבן משפחתית לתועלת הציבור, אם התקיימו בה כל אלה:

(1) היא הגישה לרשם ההקדשות בקשה להכרה כקרבן משפחתית לתועלת הציבור;

(2) הוכח להנחת דעתו של רשם ההקדשות כי במועד הגשת הבקשה כאמור, יש לה הון עצמי נזיל של עשרה מיליון שקלים חדשים לפחות;

(3) הוכח להנחת דעתו של רשם ההקדשות כי מניין התורמים לחברה, ממועד רישומה, לא עולה על מניין התורמים שנקבע בסעיף 345לח(ב).

רשם ההקדשות רשאי להכיר בחברה לתועלת הציבור כקרבן בניהול פרטי לתועלת הציבור, אם התקיימו בה כל אלה:

(1) היא הגישה לרשם ההקדשות בקשה להכרה כקרבן בניהול פרטי לתועלת הציבור;

(2) הוכח להנחת דעתו של רשם ההקדשות כי במועד הגשת הבקשה כאמור, יש לה הון עצמי נזיל של עשרה מיליון שקלים חדשים לפחות;

(3) הוכח להנחת דעתו של רשם ההקדשות כי מניין התורמים לחברה, ממועד רישומה, לא עולה על מניין התורמים שנקבע בסעיף 345לח(ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

ברכישה בידי חברה – גם בידי חברה בת שלה או חברה קשורה שלה במשמע, וכשמדובר בהחזקה או ברכישה בידי יחיד – יראו יחיד ובני משפחתו הגרים עמו, או שפרנסת האחד על האחר, כאדם אחד.

"החזקה" ו"רכישה", לעניין ניירות ערך או כוח הצבעה וכיוצא באלה – בין לבד ובין ביחד עם אחרים, בין במישרין ובין בעקיפין, באמצעות נאמן, חברת נאמנות, חברת רישומים או בכל דרך אחרת; כשמדובר בהחזקה או

⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

קרן בניהול ציבורי 345לז. רשם ההקדשות רשאי להכיר בחברה לתועלת הציבור כקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, אם התקיימו בה כל אלה:

(1) היא הגישה לרשם ההקדשות בקשה להכרה כקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור;

(2) הוכח להנחת דעתו של רשם ההקדשות כי במועד הגשת הבקשה כאמור, יש לה הון עצמי נזיל של חמישה מיליון שקלים חדשים לפחות;

(3) אין אדם אחד שמחזיק בשליטה בה, לרבות מכוח הסכם עם החברה.

קבלת תרומות 345לח. (א) קיבלה קרן לתועלת הציבור תרומה בשווה כסף (בסעיף זה – נכס), יחולו עליה ההוראות האלה:

(1) הקרן תמכור את הנכס בתוך שנתיים מתום שנת הכספים שבה התקבל הנכס (בסעיף זה – התקופה הראשונה);

(2) דירקטוריון הקרן רשאי להחליט על הארכת התקופה הראשונה, בתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים (בסעיף זה – התקופה הנוספת), אם שוכנע כי המכירה במהלך התקופה הראשונה תפגע משמעותית בתמורה שתתקבל ממכירת הנכס; הנימוקים להחלטה יפורטו בפרוטוקול הדיון;

(3) במהלך התקופה הראשונה לא ייחשב הנכס בתוך שווי נכסי הקרן לעניין סעיף 345לט(א)(1);

(4) החליט הדירקטוריון על הארכת התקופה כאמור בפסקה (2), יבקש מגורם מוסמך לשווא את שווי השוק של הנכס, ובתקופה הנוספת יראו את ערך הנכס ככפל סכום השומה האמורה, לצורך חישוב שווי נכסי הקרן לעניין סעיף 345לט(א)(1); לעניין זה, "גורם מוסמך" – מי שמתקיימים לגביו כל אלה, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

בתוך שווי נכסי הקרן לצורך חישוב שיעור החלוקה השנתי של הקרן לפי סעיף 345לט(א)(1) המוצע.

נוכח ההבנה שקביעת סד זמנים נוקשה למכירת נכסים שהתקבלו כתרומה עלולה לפגוע בשווי התמורה שיתקבל ממכירת אותם הנכסים, מוצע לאפשר לדירקטוריון הקרן להחליט על הארכת תקופת המכירה בשנתיים נוספות (להלן – התקופה הנוספת). עם זאת, כדי שהארכת התקופה כאמור תיעשה רק במקרים המתאימים ולתקופה שלא תעלה על הנדרש, מוצע לקבוע כי במהלך התקופה הנוספת יבוא כפל שווי אותם הנכסים בתוך שווי נכסי הקרן לצורך חישוב שיעור החלוקה השנתי לפי סעיף 345לט(א)(1) המוצע.

לסעיף 345לח המוצע

לסעיף קטן (א)

כדי לעודד את הפילנתרופיה ולא לפגוע בקרנות ובתורמים המעוניינים לתרום נכסים לקרן, מוצע שלא למנוע מקרנות לקבל תרומות בשווה כסף, לרבות תרומות של ניירות ערך ומקרקעין. עם זאת, כדי למנוע מצבים שבהם קרנות מקצות את משאביהן לצבירת רכוש או לניהולם של אותם הנכסים שהתקבלו כתרומה, במקום לייעדן לקידום המטרות הציבוריות, מוצע לקבוע מנגנון שיתמרץ את הקרנות למכור את הנכסים שהתקבלו כתרומה, בתוך פרק זמן של שנתיים (להלן – התקופה הראשונה). על פי המוצע, במהלך התקופה הראשונה לא יבוא שווי אותם הנכסים

(א) הדירקטוריון מצא כי יש לו את המומחיות הנדרשת לצורך הערכת שווי הנכס;

(ב) לעניין נכס שאינו נכס מקרקעין – מתקיימים לגביו תנאי כשירות שקבע השר דרך כלל או לסוגים של נכסים, ככל שקבע;

(ג) לעניין נכס מקרקעין – הוא שמאי מקרקעין הרשום בפנקס שמאי המקרקעין לפי חוק שמאי מקרקעין, התשס"א-2001⁷;

(5) הנכס לא ייחשב בתוך שווי נכסי הקרן לעניין סעיף 345מד;

(6) קרן לתועלת הציבור רשאית, במהלך התקופה הראשונה או התקופה הנוספת, להעביר את הנכס בלא תמורה לגוף שאותו היא רשאית לממן בהתאם למטרותיה כאמור בסעיף 345לד(1); העברת הנכס כאמור לא תיחשב חלק מהחלוקה המזערית הנדרשת לפי סעיף 345לט;

(7) לעניין סעיף קטן זה, יראו נכסים שהיו בידי חברה לתועלת הציבור לפני שהוכרה לראשונה כקרן לתועלת הציבור לפי סעיף 345לה, או 345לז, כתרומויות בשווה כסף כאמור בסעיף קטן זה, שנתרמו לקרן במועד ההכרה האמור, והוראות סעיף קטן זה יחולו לגביהם ממועד ההכרה ואילך.

(ב) מספר התורמים הכולל לקרן משפחתית לתועלת הציבור לא יעלה על עשרה; במניין התורמים כאמור לא ייכללו תורם שנפטר ומי שסמוך על שולחנו של תורם לקרן.

(ג) קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור לא תקבל מתורם אחד תרומות ששווים נמוך מעשרים אלף שקלים חדשים, ומספר התורמים לקרן לא יעלה על עשרים בכל שנת כספים.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין –

ד ב ר י ה ס ב ר

בעיקרה, לאפשר לתורמים גדולים המעוניינים בכך לתרום לקרן שהם מכירים ושעל ניהולה הם סומכים, אף אם היא נשלטת בידי גורם ספציפי. ההנחה שבבסיס הוראה זו היא שבשל גודל תרומתם, לאותם התורמים יש הכוח והיכולת להגן על האינטרסים שלהם מול הקרן באמצעים חוזיים.

עוד מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע הוראות נוספות לעניין תרומות לקרנות לתועלת הציבור, ובכלל זה לגבי אופן חישוב מניין התורמים ותרומות בשווה כסף שקרן תהיה רשאית לקבל.

לסעיפים קטנים (ב) עד (ד)

מוצע לקבוע כי מספר התורמים לקרן משפחתית, במהלך כלל שנות פעילותה, לא יעלה על עשרה. עם זאת, נוכח ההערכה כי רוב התורמים לקרנות אלה יהיו קרובי משפחה שיבקשו להנציח באמצעות הקרן את משפחתם, מוצע לקבוע כי בני ביתו של תורם לא יבואו במניין התורמים וכן לא יבוא במניין התורמים תורם שנפטר.

לגבי קרן בניהול פרטי – מוצע לקבוע כי מספר התורמים לקרן לא יעלה על עשרים בכל שנת כספים, וסכום התרומה שיתקבל מתורם בודד לא יפחת מעשרים אלף שקלים חדשים. כאמור לעיל, קרן מסוג זה נועדה,

⁷ ס"ח התשס"א, עמ' 436.

(1) מניין התורמים, שסוגים שונים של קרנות משפחתיות לתועלת הציבור וקרנות בניהול פרטי לתועלת הציבור יגייסו מהם כספים, לרבות לעניין חישוב המניין של תורמים שהם קרובים;

(2) תרומות בשווה כסף שקרן לתועלת הציבור תהיה רשאית לקבל, לרבות לעניין סוגים שונים של קרנות לתועלת הציבור, והוראות לעניין החישוב ואופן ומועד המימוש של תרומות בשווה כסף שקיבלה הקרן.

שיעורי המענקים 345לט. (א) קרן לתועלת הציבור תעניק מענקים כספיים על פי הקבוע בתקנונה ועל פי כללים ואמות מידה שיקבע הדירקטוריון מזמן לזמן, ובלבד ששך כל המענקים הכספיים שתחלק בכל שנה לא יפחת מן הגבוה מבין אלה (בסעיף זה – החלוקה המזערית):

(1) 5 אחוזים משווי נכסיה של הקרן בסוף שנת הכספים הקודמת;

(2) סכום השווה לכל הסכום שהוציאה הקרן לניהול בשנת הכספים הקודמת, ואם ביצעה הקרן פיקוח על השימוש בכספי הקרן בידי הגופים שמומנו על ידה בשנת הכספים הקודמת – סכום השווה לסכום שהוציאה הקרן לניהול בשנת הכספים הקודמת;

(3) לגבי קרן משפחתית לתועלת הציבור או קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור – ארבע מאות אלף שקלים חדשים; לגבי קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור – מאתיים אלף שקלים חדשים.

(ב) הענקת מענקים בידי קרן לתועלת הציבור לקרן לתועלת הציבור אחרת, לא תיחשב חלק מהחלוקה המזערית הנדרשת לפי סעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

לתמרץ את הקרנות להפחית מהוצאות הניהול והתפעול השוטף שלהן, לעומת השיעור המקסימלי שנקבע בסעיף 345ממ המוצע, כדי שיוכלו להמשיך ולפעול לפרק זמן ארוך יותר. כמו כן, מאחר ששווי הנכסים של הקרן עשוי להישחק לאורך תקופת פעילותה, מוצע לקבוע כי לגבי קרן משפחתית או קרן בניהול פרטי, סכום החלוקה המזערי לא יפחת מ-400 אלף שקלים חדשים, ולגבי קרן בניהול ציבורי סכום החלוקה המזערי לא יפחת מ-200 אלף שקלים חדשים.

לסעיף קטן (ב)

כדי למנוע העברת כספים צולבת בין קרנות, באופן שעיקר נכסי הקרנות לא יופנה למימוש מטרותיהן, מוצע לקבוע כי סכומים שתעביר קרן לתועלת הציבור לקרן אחרת לתועלת הציבור לא יבואו במניין סכום החלוקה המזערי הנדרש לפי סעיף 345לט(א) המוצע. עם זאת, לא נמנעה לחלוטין העברת הכספים בין קרנות, מאחר שייתכנו

לסעיף 345לט המוצע

לסעיף קטן (א)

כאמור לעיל, מטרתן העיקרית של הקרנות היא לשמש כלי מימוני המגייס משאבים ומעמידם לרשות ארגוני המגזר השלישי. מוצע לקבוע כי הקרנות יחויבו בחלוקה שנתית של מענקים שתחושב כאחוז מסוים משווי נכסי הקרן (להלן – סכום החלוקה המזערי), ושלא תפחת מהסכומים שנקבעו. כמו כן, כדי שתהיה הצדקה ציבורית להמשך קיומה של הקרן לאורך זמן, מוצע ליצור יחס ראוי בין הוצאות הניהול של הקרן לבין סכום החלוקה המזערי של הקרן. כך מוצע לקבוע כי סכום החלוקה המזערי לא יפחת מכפל הוצאות הניהול של הקרן בשנת הכספים הקודמת.

אם ביצעה הקרן פיקוח על השימוש בכספי הקרן בידי הגופים שמומנו על ידה, סכום החלוקה המזערי יהיה כשיעור הוצאות הניהול. הוראה זו יש בה גם כדי

(ג) דירקטוריון קרן לתועלת הציבור רשאי להחליט על חלוקה של כספי הקרן, מעבר לחלוקה המזערית, בדרך של מתן הלוואות בתנאים מיטיבים לעומת תנאי השוק (בסעיף זה – הלוואות בתנאים מיטיבים), וכן בדרכים אחרות, ולקבוע את הקריטריונים לחלוקה כאמור.

(ד) הוכרו הלוואות בתנאים מיטיבים שנתנה קרן לתועלת הציבור, כחובות אבודים, על ידי רואה חשבון, ניתן להחשיב את החובות האבודים, כולם או חלקם, כחלק מהחלוקה המזערית הנדרשת מהקרן לפי סעיף קטן (א), בשנת הכספים שבה הוכרו כחובות אבודים.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (א), השר רשאי לקבוע כי קרנות לתועלת הציבור או סוגים של קרנות כאמור, יוכלו לקיים את החלוקה המזערית הנדרשת באותו סעיף קטן, גם באמצעות מתן הלוואות בתנאים מיטיבים, כפי שיקבע, ובלבד ששיעור ההלוואות שייכללו בחלוקה המזערית כאמור, לא יעלה על 30 אחוזים מהחלוקה המזערית או על שיעור נמוך יותר שיקבע השר.

(ו) השר רשאי לקבוע לגבי קרנות לתועלת הציבור או לגבי סוגים של קרנות כאמור –

(1) שיעורים או סכומים גבוהים יותר מאלה הנקובים בסעיף קטן (א), לעניין החלוקה המזערית;

(2) סוגים שונים של הלוואות שאותן תהיה רשאית הקרן לתת ותנאים להחזון;

(3) תנאים נוספים לכך שהלוואות שהוכרו כחובות אבודים כאמור בסעיף קטן (ד), ייחשבו חלק מהחלוקה המזערית;

(4) הוראות לעניין מספר מזערי של גופים כאמור בסעיף 345לד(1), שקרן לתועלת הציבור חייבת לתמוך בהם בשנה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מיטיבים, יעמידו ערבויות לטובת אותם ארגונים וכיוצא באלה.

מוצע לקבוע הוראה מפורשת ולפיה אם הלוואה בתנאים מיטיבים שניתנה על ידי קרן לתועלת הציבור הפכה לחוב אבוד, היא תיחשב כמענק לעניין סכום החלוקה המזערי, במועד שבו הפכה לחוב אבוד כאמור.

נוסף על כך, ונוכח החשיבות האפשרית של מתן הלוואות בתנאים מיטיבים למימון פעילות המגזר השלישי והרצון לתמרץ בעתיד פעילות מעין זו, הוסמך שר המשפטים לקבוע נסיבות שבהן יוכרו ההלוואות כחלק מסכום החלוקה המזערי וכן הוראות אחרות לעניין הלוואות ולעניין סכום החלוקה המזערי.

מקרים שבהם להעברת כספים כאמור תהיה הצדקה לפי מהות העניין, כך למשל במקרה שבו קרן מתמקצעת בתחום מסוים שאותו מבקשת הקרן האחרת לממן.

לסעיפים קטנים (ג) עד (ו)

כדי לעודד את תמיכתן המימונית של קרנות בארגוני המגזר השלישי במגוון של דרכים, מוצע שלא להגביל את דרכי התמיכה והסיוע המימוני שיכולות קרנות להעניק לארגוני המגזר השלישי, ולאפשר להן להחליט על חלוקת כספיהן בדרכים נוספות. זאת בתנאי שהקרן תחלק את סכום החלוקה המזערי בדרך של הענקת מענקים. כך יוכלו קרנות להחליט כי נוסף על חלוקת מענקים כנדרש מהן לפי סעיף 345לט(א) המוצע, הן ייתנו הלוואות בתנאים

(5) הוראות לעניין תמיכת הקרן בגופים כאמור בסעיף 345לד(1), שהם גופים הקשורים לקרן, ובכלל זה לעניין אופן קבלת ההחלטות בדבר התמיכה כאמור והמנגנונים לאישורה; לעניין זה, "גופים הקשורים לקרן" – לרבות קשר הנובע מהחזקה של ניירות ערך או מחברות בעמותות, או קשר הנובע מכהונה של נושאי משרה משותפים או של קרוביהם.

(א) קרן לתועלת הציבור תשקיע את הכספים שאינם דרושים באותה עת למימוש מטרותיה (להלן – הכספים העודפים), באופן יעיל ומיטבי לשמירת הקרן ולעשיית פירות, בהתאם לדרכי ההשקעה שנקבעו בתוספת השלישית, ואולם רשאית קרן משפחתית לתועלת הציבור להשקיע את הכספים העודפים שלה בדרך השקעה אחרת ובלבד שהיא דרך שקולה וזהירה, כמתחייב מנסיבות העניין.

(ב) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השלישית.

דרכי השקעת
כספים עודפים
בקרן לתועלת
הציבור

(ג) אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מקרן לתועלת הציבור להיות בעלת מניות או חברה, לפי העניין, בגופים כאמור בסעיף 345לד(1).

(א) קרן לתועלת הציבור תציין, בצד שמה, בכל מסמך, שילוט או פרסום היוצא מטעמה, את אחת הסיומות שלהלן, לפי העניין ובהתאם להכרה שהכיר בה רשם ההקדשות:

ציון חל"צ וסוג
הקרן בצד שם
הקרן

(1) "חברה לתועלת הציבור – קרן משפחתית" או "חל"צ – קרן משפחתית";

ד ב ר י ה ס ב ר

צמודי מדר, אג"ח סחירות שאינן להמרה, בדירוג AA או A לפחות וקרנות נאמנות שכל נכסיהן מושקעים באחד או יותר מהאפיקים האמורים;

(2) השקעה בעזרת ועדת השקעות.

בתוספת השלישית, ובדומה להסדרים שנקבעו בתקנות הנאמנות, נקבעו תנאים לכשירותם ומומחיותם של חברי ועדת ההשקעות ונהלים לעבודת ועדת ההשקעות. בנוסף, בדומה להסדר שנקבע בתקנות הנאמנות, מוצע כי בית המשפט יהיה רשאי לאשר לקרן להשקיע את כספיה העודפים שלא לפי הדרכים המנויות בתוספת השלישית.

לסעיף 345מא המוצע

כדי להגביר את השקיפות בפעילותה של קרן לתועלת הציבור וכדי למנוע את הטעיית הציבור, מוצע לחייב קרן לתועלת הציבור לציין בצד שמה את הסיומת הרלוונטית לה המשקפת את מעמדה כקרן ואת סוג הקרן. מאחר שקרן בניהול פרטי יכולה להיות מסגרת מתאימה, בין השאר, לפעילות של קרן לצד תאגיד, מוצע לאפשר לקרן בניהול פרטי שתחפוץ בכך, לציין בצד שמה את הסיומת "חברה לתועלת הציבור – קרן תאגידית", בתנאי שבעל השליטה

לסעיף 345מז ולתוספת השלישית המוצעים

מאחר שקרן לתועלת הציבור רשאית על פי המוצע לחלק רק שיעור מסוים מנכסיה מדי שנה, כדי לשמור על ערך נכסי הקרן ועם זאת למנוע עסקאות ספקולטיביות בנכסי הקרן, מוצע, כאמור לעיל, לקבוע כי קרן לתועלת הציבור תחזיק או תשקיע את הכספים העודפים שלה בהתאם לכללים ולדרכי ההשקעה שנקבעו בתוספת השלישית. מכלל זה הוחרגה קרן משפחתית ובלבד שתשקיע את כספיה בדרך שקולה וזהירה בנסיבות העניין. החרגה זו נעשית כדי לאפשר לקרן המשפחתית גמישות בדרך שבה היא בוחרת להשקיע את כספיה, בגלל אופייה המיוחד של קרן משפחתית. דרכי ההשקעה המוצעות הן בעיקרן דרכי השקעה סולידיות. הכללים ודרכי ההשקעה המוצעים, דומים במהותם לאלה שנקבעו בתקנות הנאמנות (דרכי השקעת כספי הקדש ציבורי, התשס"ד-2004 (להלן – תקנות הנאמנות). ושלפיהן על נאמן בהקדש ציבורי לפעול.

ככלל, לפי התוספת השלישית מוצעות שתי חלופות השקעה:

(1) השקעה בעזרת מנהל תיקים או יועץ השקעות באפיקים האלה: אג"ח מדינה, פיקדונות בנקאיים שקליים

(2) "חברה לתועלת הציבור – קרן בניהול פרטי" או "חל"צ – קרן בניהול פרטי";

(3) "חברה לתועלת הציבור – קרן בניהול ציבורי" או "חל"צ – קרן בניהול ציבורי".

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור רשאית לציין בצד שמה את הסימות "חברה לתועלת הציבור – קרן תאגידית" או "חל"צ – קרן תאגידית", במקום הסימות כאמור באותו סעיף קטן, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) בעל השליטה בקרן או התורם העיקרי לקרן, הוא תאגיד;

(2) הרשם אישר לה, לבקשתה, לעשות כן.

(ג) חברה שאינה קרן לתועלת הציבור, לא תציין בצד שמה את הסימות האמורה בסעיף קטן (א) או (ב), ולא תציג את עצמה בדרך אחרת כקרן לתועלת הציבור.

(ד) הוראות סעיף 345 לא יחולו על קרן לתועלת הציבור.

(א) 345מב. (א) בדירקטוריון קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור, יכהנו לפחות שני דירקטורים בלתי תלויים; לענין סעיף קטן זה, "דירקטור בלתי תלוי" – כהגדרתו בסעיף 1, בשינויים אלה: סעיף 240(ב) ייקרא כאילו בכל מקום, במקום "בעל שליטה" נאמר "בעל מניות או דירקטור", והקטע המתחיל במילים "ובחברה שאין בה שליטה" ומסתיים במילים "בתחום הכספים" – לא ייקרא.

חובת מינוי
דירקטור בלתי
תלוי

(ב) בדירקטוריון קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, יכהנו רק דירקטורים בלתי תלויים; לענין סעיף קטן זה, "דירקטור בלתי תלוי" – כהגדרתו בסעיף 1, בשינויים אלה: סעיף 240(ב) ייקרא כאילו בכל מקום, במקום "בעל שליטה" נאמר "בעל מניות, דירקטור או מי שתורם לקרן סכום מצטבר העולה על 150 אלף שקלים חדשים או סכום אחר שקבע השר" והקטע המתחיל במילים "ובחברה שאין בה שליטה" ומסתיים במילים "בתחום הכספים" – לא ייקרא.

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע כי בדירקטוריון קרן בניהול פרטי יכהנו לפחות שני דירקטורים בלתי תלויים, שאין להם קשר לבעלי המניות או לדירקטורים האחרים. לגבי דירקטוריון קרן בניהול ציבורי – מוצע לקבוע כי יכהנו בו רק דירקטורים בלתי תלויים, שאין להם קשר לבעלי מניות החברה, לדירקטורים האחרים או למי שתורם לקרן סכום מצטבר העולה על 150 אלף שקלים חדשים.

בקרן או התורם העיקרי לה הוא תאגיד, ושהקרן הגישה בקשה בעניין לרשם ההקדשות.

כמו כן מוצע לקבוע איסור על חברה לתועלת הציבור שלא קיבלה הכרה בקרן להציג את עצמה כקרן.

לסעיף 345מב המוצע

מוצע לחייב קרן בניהול פרטי וקרן בניהול ציבורי למנות דירקטורים בלתי תלויים לדירקטוריון הקרן. כך מוצע

אמות מידה
לחלוקת כספי
הקרן ותפקידי
ועדת החלוקה

345מג. (א) דירקטוריון קרן לתועלת הציבור יקבע, מזמן לזמן, אמות מידה לחלוקת כספי הקרן, ובכלל זה, להענקת מענקים ולמתן הלוואות, בהתאם להוראות סעיף 345לט.

(ב) דירקטוריון קרן לתועלת הציבור ימנה ועדת חלוקה שתפקידה –

(1) להביא לפני הדירקטוריון את המלצותיה לקביעת אמות מידה לחלוקת כספי הקרן כאמור בסעיף קטן (א);

(2) להחליט על אופן חלוקת כספי הקרן בהתאם לאמות המידה שקבע הדירקטוריון.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אמות המידה כאמור בסעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע הוראות שונות לגבי סוגים שונים של קרנות לתועלת הציבור.

הוצאות לניהול
קרן לתועלת
הציבור

345מד. (א) קרן לתועלת הציבור תוציא לניהולה, לרבות לשכר ולגמול ולתפעולה השוטף, 2 אחוזים, לכל היותר, מההון העצמי הנוזל שהיה לה במועד שרשם ההקדשות הכיר בה כקרן לתועלת הציבור לפי סעיפים 345לז, 345לו או 345לז, לפי העניין, או משווי נכסיה בשנת הכספים הקודמת, לפי הגבוה מביניהם; ואולם אם ביצעה הקרן פיקוח על השימוש בכספי הקרן בידי הגופים שמומנו על ידה בשנה מסוימת, רשאית הקרן להוציא לניהולה באותה שנה עד 5 אחוזים מההון העצמי הנוזל שלה או משווי נכסיה כאמור.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, במהלך השנתיים הראשונות שלאחר שהרשם הכיר בה כקרן לתועלת הציבור לפי סעיפים 345לז, 345לו או 345לז.

דיווח לרשם
ההקדשות

345מד. (א) בלי לגרוע מחובות דיווח אחרות של קרן לתועלת הציבור לפי חוק זה, תגיש קרן לתועלת הציבור לרשם ההקדשות, אחת לשנה, את רשימת אמות המידה שלפיהן

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 345מג המוצע

השוטף. מוצע כי אם הקרן תבצע פיקוח בשנה מסוימת על השימוש בכספיה בידי הגופים הממומנים על ידה, תהיה הקרן רשאית באותה שנה להוציא לניהולה עד 5% מההון הכספי הנוזל שלה או משווי נכסיה כאמור. עם זאת, כדי לעודד את פעילותן של קרנות בניהול ציבורי ונוכח המורכבות האפשרית של פעילותן וסכום ההון הכספי הראשוני הנמוך יחסית הנדרש כתנאי להכרה בהן, מוצע שלא להחיל עליהן הוראה זו בשנתיים הראשונות שלאחר ההכרה בהן כקרנות לתועלת הציבור.

לסעיף 345מה המוצע

כדי לאפשר פיקוח ציבורי על פעילותה של קרן לתועלת הציבור ולהגביר את השקיפות של עבודתה השוטפת, מוצע לחייב אותה להגיש לרשם ההקדשות, בנוסף על שאר חובות הדיווח שלה לפי החוק, דיווחים

מוצע לקבוע כי דירקטוריון קרן לתועלת הציבור יחויב לקבוע, אחת לתקופה, אמות מידה לחלוקת כספי הקרן. כן מוצע לקבוע כי הדירקטוריון ימנה ועדת חלוקה שתמליץ לפניו על אמות מידה לחלוקת כספי הקרן, ושתחליט על אופן חלוקת כספי הקרן בהתאם לאמות המידה שקבע הדירקטוריון.

לסעיף 345מד המוצע

כדי להבטיח כי כספי הקרן ייועדו, ברובם, להגשמת מטרותיה הציבוריות, מוצע להגביל את שיעור ההוצאות שרשאית קרן לתועלת הציבור להוציא לניהולה, לשיעור של עד 2% מההון העצמי הנוזל שהיה לה במועד ההכרה בה או משווי נכסיה בשנת הכספים הקודמת, לפי הגבוה. במניין הוצאות אלה יבואו גם הוצאות הקרן לניהולה

חילקה את כספי הקרן כאמור בסעיף 345מג, ואת רשימת הגופים שהיא חילקה להם כספים כאמור, בציון נימוקי ההחלטה לתת את הכספים לכל גוף, הסכום שניתן לכל גוף והתנאים שבהם ניתן.

(ב) קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור וקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, יפרסמו את הרשימות האמורות בסעיף קטן (א) באתר האינטרנט שלהן.

(ג) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כי קרן לתועלת הציבור תגיש דיווחים נוספים לרשם ההקדשות או תפרסם באתר האינטרנט שלה מידע נוסף, מעבר לאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).

פרסום מידע לציבור 345מז. קרן לתועלת הציבור תפרסם באתר האינטרנט שלה, אחת לשנה לפחות, הודעה שבמסגרתה יפורטו כל אלה:

- (1) דרכי ההתקשרות עם הקרן;
- (2) אופן הגשת בקשות לקבלת כספים מהקרן באותה שנה, והטפסים אשר יש למלאם לצורך הגשת הבקשה;
- (3) אמות המידה לחלוקת הכספים על ידי הקרן באותה שנה;
- (4) המועד להגשת בקשות כאמור בפסקה (2), שיהיה 30 ימים לפחות אחרי יום הפרסום.

חובה למנות רואה 345מז. קרן לתועלת הציבור תמנה רואה חשבון מבקר, ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 154 עד 157 ו-159 עד 175, בשינויים המחויבים.

חובה למנות מבקר 345מח. קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור וקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור ימנו מבקר פנימי, ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 146 עד 153, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 345מז המוצע

בשל היותה של קרן לתועלת הציבור גוף מימוני בעיקרו, וכדי להגביר את הביקורת על פעילותה ועל עמידתה בכללי החלוקה השנתיים, מוצע לחייב קרן לתועלת הציבור למנות רואה חשבון מבקר, זאת, בהבדל מחברה לתועלת הציבור שאינה קרן, שאינה חייבת במינוי רואה חשבון מבקר אם התקיימו בה התנאים המפורטים בסעיף 158 לחוק החברות.

לסעיפים 354מח ו-345מח המוצעים

כדי לחזק את הסדרי הממשל התאגידי והביקורת הפנימית בפעילותן של קרנות לתועלת הציבור ולהעצימם, מוצע לחייב קרן בניהול פרטי וקרן בניהול ציבורי למנות מבקר פנימי. כמו כן, מוצע לקבוע כי בקרן בניהול פרטי ובקרן בניהול ציבורי תורכב ועדת הביקורת משלושה חברים לפחות, שמרביתם בעלי כשירות של דירקטורים

שנתיים בדבר אמות המידה שלפיהן חולקו כספי הקרן ואת רשימת הגופים שלהם חולקו כספים כאמור, בצירוף נימוקי ההחלטה, ופירוט הסכום שניתן לכל גוף והתנאים שבהם ניתן. לעניין קרן בניהול ציבורי וקרן בניהול פרטי, שמספר התורמים הפוטנציאלי שלהן גדול יותר – מוצע לחייב לפרסם את המידע כאמור גם באתר האינטרנט שלהן.

לסעיף 345מו המוצע

כדי להגביר את השקיפות בפעילותן של קרנות לתועלת הציבור, מוצע לחייב את הקרנות לפרסם מראש, אחת לשנה לפחות, באתר האינטרנט שלהן את רשימת אמות המידה לחלוקת כספי הקרן. בנוסף, כדי לאפשר לארגוני המגזר השלישי להסתייע במימון הקרנות, מוצע לחייב את הקרן לפרסם במסגרת פרסומים אלה גם את דרכי ההתקשרות אתה ואת הדרכים להגשת בקשות לקבלת מימון מכספי הקרן.

ועדת ביקורת 345מט. בוועדת הביקורת של קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור ושל קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, יכהנו שלושה חברים לפחות, ומרבית חברי הוועדה יהיו בעלי כשירות לכהן כדירקטורים בלתי תלויים כאמור בסעיף 345מב(א) או (ב), לפי העניין.

עיון בדיווחי קרן 345ג. (א) מסמכים שהגישה קרן משפחתית לתועלת הציבור לרשם ההקדשות לפי חוק זה, יהיו פתוחים לעיון הציבור לאחר שיימחקו מהם –

(1) שמות התורמים, למעט תורמים שהם ישות מדינית וזה כהגדרתה בסעיף 36א לחוק העמותות;

(2) הגופים כאמור בסעיף 345לד(1) שהקרו חילקה להם מענקים לפי סעיף 345לט.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשם ההקדשות רשאי להעמיד לעיון הציבור את המסמכים שהוגשו לו בידי קרן משפחתית לתועלת הציבור, כולם או חלקם, בלא שנמחקו מהם הפרטים כאמור באותו סעיף קטן, אם סבר כי קיים יסוד סביר לחשש כי הקרן אינה מקיימת את ההוראות לפי חוק זה או שאינה מקיימת את ההוראות תקנונה.

התניית תרומה 345גא. (א) תרומה הניתנת לקרן לתועלת הציבור לא תותנה בהחזרתה לתורם, כולה או חלקה, במועד פירוק החברה או במועד אחר, והוראות סעיף 345כא(ג) לא יחולו על קרן לתועלת הציבור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), תורם רשאי להתנות את תרומתו לקרן לתועלת הציבור, בכך שאם תפורק הקרן תועבר יתרת התרומה לקרן לתועלת הציבור אחרת או לגוף הפועל למטרה ציבורית שתיקבע על ידי התורם, ובלבד שהקרן רשאית לתמוך באותו גוף בהתאם למטרותיה כאמור בסעיף 345לד(1).

ד ב ר י ה ס ב ר

הציבור דיווחים שמסרה קרן משפחתית, אם קיים יסוד סביר לחשש שהקרן אינה מקיימת את ההוראות הדין או את ההוראות תקנונה.

לסעיף 354א המוצע

מאחר שתכליתן של קרנות לתועלת הציבור היא לעודד פילנתרופיה, ובכלל זה לעודד תורמים פוטנציאליים להעביר את כספם ולייעדו לחלוקה לארגונים הפועלים למטרות ציבוריות, מוצע שלא לאפשר מתן תרומות המותנות בהחזרתן, באופן חלקי או מלא, לתורם, במועד פירוק החברה או במועד אחר. יחד עם זאת, מוצע לקבוע במפורש כי תורם יהיה רשאי להתנות את תרומתו לקרן בהעברת היתרה ממנה, אם תפורק הקרן, לקרן לתועלת הציבור אחרת או לגוף הפועל למטרה ציבורית שיקבע,

בלתי תלויים. נוכח אופייה המיוחד של קרן משפחתית לתועלת הציבור, וכדי לצמצם את העלויות הכספיות שבניהולה, מוצע שלא לחייב כל קרן משפחתית למנות מבקר פנימי או למנות מספר מזערי של חברי ועדת ביקורת. על קרן משפחתית כאמור יחולו ההוראות הכלליות החלות לעניין זה על חברה לתועלת הציבור, לעניין מינוי מבקר פנימי – סעיף 345ט לחוק החברות ולעניין ועדת ביקורת – ההוראות לפי סעיף 345ט לחוק החברות.

לסעיף 345 המוצע

נוכח אופייה המיוחד של קרן משפחתית לתועלת הציבור, מוצע לאפשר לה שלא לגלות לציבור שמות התורמים לה ואת שמות הגופים שלהם חולקו כספי הקרן. עם זאת, מוצע להסמיק את רשם ההקדשות להעמיד לעיון

345ג. (א) הוראות סעיף 345ז יחולו לגבי קרן לתועלת הציבור, ואולם קרן לתועלת הציבור תהיה רשאית להתמזג רק עם קרן לתועלת הציבור אחרת.

(ב) במיוזג בין קרן משפחתית לתועלת הציבור לבין קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור, תהיה חברת היעד הקרן בניהול הפרטי לתועלת הציבור; במיוזג בין קרן משפחתית לתועלת הציבור או קרן בניהול פרטי לתועלת הציבור עם קרן ציבורית לתועלת הציבור, תהיה חברת היעד הקרן הציבורית לתועלת הציבור.

345ג. (א) קרן לתועלת הציבור רשאית לפנות אל רשם ההקדשות ולבקש את ביטול ההכרה שהכיר בה לפי סעיפים 345ז עד 345לז, לפי העניין; לא יבטל רשם ההקדשות את ההכרה בקרן כאמור, אלא אם כן שוכנע כי בנסיבות העניין צודק ונכון לעשות כן, בשים לב למטרות הקרן, לפעילותה לפני הגשת הבקשה, למספר התורמים לה ולמחויבויות שקיבלה על עצמה הקרן לצורך השינוי במעמדה; ביטול ההכרה כאמור ייכנס לתוקף עם קבלת הודעת רשם ההקדשות על ביטול ההכרה או במועד אחר שקבע הרשם.

(ב) קרן משפחתית לתועלת הציבור וקרן בניהול פרטי לתועלת הציבור רשאיות לבקש מרשם ההקדשות להכיר בהן כקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 345לז, בשינויים המחויבים.

(ג) קרן משפחתית לתועלת הציבור רשאית לבקש מרשם ההקדשות להכיר בה כקרן בניהול פרטי לתועלת הציבור, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 345לז, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

כן בדרך של שינוי מעמדו לחברה לתועלת הציבור והגשת בקשה להכרה כקרן.

לסעיף 345ג המוצע

מוצע לאפשר לקרן לבקש לשנות את מעמדה, ובכלל זה לבקש את ביטול ההכרה בה כקרן או לשנות את מעמדה לקרן מסוג אחר. זאת בכפוף להתקיימות התנאים שנקבעו בסעיף. עם זאת, נוכח ההסתמכות האפשרית של התורמים על המעמד וההסדרה המיוחדים של הקרן כתנאי למתן התרומה, מוצע לקבוע כי הרשם יאשר את בקשתה של קרן לתועלת הציבור לבטל את ההכרה בה ככזו, ובקשתה של קרן בניהול ציבורי לשנות ההכרה בה לקרן מסוג אחר, רק אם שוכנע כי בנסיבות העניין צודק ונכון לעשות כן, בשים לב לשיקולים שנקבעו בסעיף המוצע. במסגרת שיקולים אלה יהיה הרשם רשאי לשקול, בין השאר, גם את ההסתמכות האפשרית של התורמים על היותו של הגוף הנתרם קרן כאמור.

ובלבד שהקרן רשאית לתמוך באותו גוף בהתאם למטרותיה לפי סעיף 345ד(1) המוצע.

לסעיף 345ג המוצע

נוכח אופיין המיוחד של קרנות לתועלת הציבור ופעילותן המיוחדת, כמו גם ההסתמכות האפשרית של תורמים על ההסדרים המיוחדים שנקבעו לקרנות לתועלת הציבור כתנאי למתן התרומה להן, מוצע לאפשר את מיוזגן של קרנות רק בינן לבין עצמן בכפוף להתקיימות התנאים המפורטים בסעיף המוצע. מטעמים אלה מוצע גם כי אם ימוזגו קרנות מכמה סוגים, תאגיד היעד יהיה סוג הקרן שלה הוראות הממשל התאגידי והשקיפות המחמירים יותר. יובהר כי אם חברה לתועלת הציבור שלא הוכרה כקרן תבקש להתאגד עם קרן, היא תוכל לעשות כן על ידי הגשת בקשה מוקדמת להכרה כקרן, בתנאי שמתקיימים בה הוראות הדין לעניין זה, ואז לבצע את המיוזג המבוקש. תאגיד מסוג אחר המבקש להתמזג עם קרן, יוכל לעשות

(ד) קרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור רשאית לבקש מרשם ההקדשות להכיר בה כקרן משפחתית לתועלת הציבור או כקרן בניהול פרטי לתועלת הציבור, ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 345ל או 345לז, לפי העניין, בשינויים המחויבים; רשם ההקדשות לא יכיר בקרן בניהול ציבורי לתועלת הציבור כקרן משפחתית לתועלת הציבור או כקרן בניהול פרטי לתועלת הציבור לפי סעיף קטן זה, אלא אם כן שוכנע כי בנסיבות העניין צודק ונכון לעשות כן, בשים לב למטרות הקרן, לפעילותה לפני הגשת הבקשה, למספר התורמים לה ולמחויבויות שקיבלה על עצמה הקרן לצורך השינוי במעמדה."

9. בסעיף 354(ב1) לחוק העיקרי – תיקון סעיף 354

(1) בפסקה (1) –

(א) במקום פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ב) הפרה חובה לציין בצד שמה את הסיומת בהתאם לסעיפים 345ד(א) או 345מא(א) או (ב), לפי העניין;"

(ב) בפסקת משנה (ג), במקום "או 345כד" יבוא "345כד או 345מדה";

(ג) אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ג1) הפרה חובה לפרסם את דרכי ההתקשרות עמה, את אופן הגשת הבקשות לקבלת כספים ממנה את הטפסים להגשת בקשות, את אמות המידה לחלוקת הכספים על ידה או את המועד להגשת בקשות כאמור, לפי סעיף 345מו;"

(2) בפסקה (2) –

(א) בפסקת משנה (ג), בסופה יבוא "או הציגה את עצמה בדרך אחרת כקרן לתועלת הציבור, אף שלא הוכרה ככזו על ידי רשם ההקדשות כאמור בסעיפים 345ל עד 345לז, בניגוד להוראות סעיף 345מא(ג), או הציגה את עצמה כקרן לתועלת הציבור מסוג אחר מזה שבו הכיר בה רשם ההקדשות";

ד ב ר י ה ס ב ר

פסקה (5) בסעיף 354(ב1) לחוק החברות קובעת את סמכותו של בית משפט השלום להשית את העיצום הכספי שהוטל על חברה לתועלת הציבור על נושא משרה בחברה אם אותו נושא משרה ידע או היה עליו לדעת על הפרה כאמור שבשלה הושת העיצום הכספי כיום. וזה נוסח פסקה (5) האמורה:

"(5) בית משפט שלום, לבקשת בעל מניה בחברה, תורם לחברה או רשם ההקדשות, שהוגשה לאחר שניתנה התראה על כך בכתב לנתבע, רשאי לקבוע כי נושא משרה בחברה לתועלת הציבור ישיב לחברה את כספי העיצום הכספי שהוטל עליה לפי סעיף קטן זה אם מצא כי אותו נושא משרה בחברה ידע או היה עליו לדעת על הפרה כאמור בפסקאות (1)(א) או (ה), (2)(א) או (ב), או (3) אלא אם כן הוכיח אחד מאלה:

סעיפים סעיף 354(ב1) לחוק החברות קובע את סמכותו של רשם החברות להטיל עיצום כספי על חברה לתועלת הציבור שהפרה את החובות המוטלות עליה לפי החוק. מוצע לתקן את הסעיף האמור באופן שיאפשר לרשם להטיל עיצומים כספיים גם בשל הפרת חובות מיוחדות שנקבעו לגבי קרן לתועלת הציבור, ובכלל זה: הפרת החובות לעניין ציון הסיומת המתאימה לסוג הקרן לצד שם הקרן; הפרת חובת פרסום פרטים לציבור; הצגת שווא של חברה כקרן לתועלת הציבור או של קרן מסוג אחד כקרן מסוג אחר; אי-מינוי ועדת ביקורת או ועדת חלוקה או רואה חשבון מבקר או מבקר פנימי; השקעת כספים עודפים בניגוד להוראות החוק; קבלת תרומות בניגוד להוראות החוק; הוצאת הוצאות ניהול ופיקוח גבוהות יותר ממה שנקבע בחוק.

(ב) במקום פסקת משנה (ד) יבוא:

"(ד) לא מינתה ועדת ביקורת בניגוד להוראות לפי סעיפים 345 או 345מט, או שלא מינתה דירקטור בלתי תלוי בניגוד להוראות לפי סעיף 345מב, או שלא מינתה ועדת חלוקה בניגוד להוראות לפי סעיף 345מג(ב), או שלא מינתה רואה חשבון מבקר בניגוד להוראות לפי סימן א' לפרק החמישי בחלק הרביעי או סעיף 345מז, או שלא מינתה מבקר פנימי בניגוד להוראות לפי סעיף 345ט או סעיף 345מח";

(ג) אחרי פסקת משנה (ה) יבוא:

"(ו) לא השקיעה את הכספים העודפים שלה לפי הוראות סעיף 345מ;

(וו) לא פעלה בנכסים שקיבלה כתרומה בהתאם להוראות סעיף 345לח(א);

(ז) קיבלה תרומות בניגוד להוראות לפי סעיף 345לח(ב) או (ג);

(ח) לא קיימה את החלוקה המזערית בהתאם להוראות סעיף 345לט;

(ט) הוציאה לניהולה, לרבות לשכר ולגמול, סכומים העולים על אלה שנקבעו לפי סעיף 345מדה";

(3) בפסקה (3), אחרי "או הציגה עצמה בדרך אחרת כחברה לתועלת הציבור" יבוא "או כקן לתועלת הציבור" ואחרי "בניגוד להוראות סעיף 345ד(ב)" יבוא "או בניגוד להוראות סעיף 345מא(ג)";

(4) פסקה (5) – תימחק.

הוספת סעיף 360א

10. אחרי סעיף 360 לחוק העיקרי יבוא:

"דרישת תשלום
מנושא משרה
בחברה לתועלת
הציבור

(א) הטיל הרשם עיצום כספי על חברה לתועלת הציבור בשל הפרה כאמור בסעיף 354(ב), רשאי רשם ההקדשות לדרוש מנושא משרה בחברה לשלם את העיצום הכספי שהוטל על החברה כאמור, אם מצא כי נושא המשרה ידע או היה עליו לדעת על ההפרה האמורה, אלא אם כן הוכיח אחד מאלה:

(1) הוא התנגד להפרה ונקט את כל האמצעים הסבירים כדי למנעה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מאחר שהשתתף עיצומים כספיים על חברה לתועלת הציבור, משמעה למעשה פגיעה בציבור, ובשל העומס המוטל על בתי משפט בארץ, מוצע לייעל את מנגנון השתתף העיצומים על נושאי המשרה האחראים להפרה בחברה, ולהעביר את הסמכות להשית את העיצום הכספי על נושא המשרה מידי בית משפט השלום לידי רשם ההקדשות, וזאת ביחס לכלל החברות לתועלת הציבור. לפיכך מוצע למחוק את פסקה (5) האמורה ובמקומה לקבוע את ההסדר החלופי האמור, בסעיף 360א המוצע.

(א) שהתנגד להפרה ונקט את כל האמצעים הסבירים כדי למנעה;

(ב) שהסתמך בתום לב על מידע שמסר לו בעל תפקיד בחברה שהוסמך לכך כי לא הופרו הוראות החוק שבשלבן הוטל העיצום הכספי כאמור באותן פסקאות;

(ג) שבשל נסיבות מיוחדות אחרות לא היה עליו לדעת על הפרת הוראות החוק;

(ד) לעניין פסקאות (1)(א), או (2)(א) או (ב) – כי החברה פעלה בהתאם ליתר הוראות החוק לענין חברה לתועלת הציבור אף אם לא נרשמה."

“תוספת שלישית”

(סעיף 345מ)

דרכי השקעה של קרן לתועלת הציבור

(א) הכספים העודפים של קרן לתועלת הציבור יושקעו בהתאם לדרכי ההשקעה בפיקדונות ובניירות ערך שנקבעו לפי סעיף 27 לחוק הנאמנות, התשל”ט-1979⁸ (להלן – חוק הנאמנות), בשינויים המחויבים ובשינויים הקבועים בתוספת זו.

1. דרכי השקעה

(ב) מונתה לקרן לתועלת הציבור ועדת השקעות לפי הוראות תוספת זו, יושקעו הכספים העודפים של הקרן באמצעות ועדת ההשקעות ועל פי בחירתה, בכפוף למגבלות שנקבעו לעניין דרכי ההשקעה של ועדת השקעות לפי סעיף 27 לחוק הנאמנות, בשינויים המחויבים; ועדת ההשקעות של קרן לתועלת הציבור לא תשקיע בתאגיד שדירקטור, בעל מניות או בעל שליטה בקרן הוא בעל שליטה או בעל עניין בו או באופן שהקרן תהיה בעלת שליטה או בעלת עניין בתאגיד מסוים, ויראו לעניין זה את הקרן ואת הדירקטור, בעל המניות או בעל השליטה בקרן, לפי העניין, כמחזיקים ביחד.

(ג) בית המשפט רשאי לאשר מראש לקרן לתועלת הציבור שביקשה זאת, להשקיע את הכספים העודפים שלא באחת הדרכים האמורות בפרטי משנה (א) ו-(ב); רשם ההקדשות יהיה המשיב בבקשה שתגיש הקרן לבית המשפט, ובגוף הבקשה יפורטו כל אלה:

(1) שם הקרן, מענה, מועד היווסדה, מועד ההכרה בה כקרן לתועלת הציבור ומטרותיה;

(2) הוא הסתמך בתום לב על מידע שמסר לו בעל תפקיד בחברה שהוסמך לכך, כי לא הופרו הוראות החוק שבשלהן הוטל העיצום הכספי כאמור בסעיף 354(ב);

(3) בשל נסיבות מיוחדות אחרות לא היה עליו לדעת על הפרת הוראות החוק;

(4) לעניין סעיף 354(ב)(1)(א), או (2)(א) או (ב) – החברה פעלה בהתאם לשאר הוראות החוק לעניין חברה לתועלת הציבור אף אם לא נרשמה.

(ב) דרש רשם ההקדשות מנושא משרה לשלם עיצום כספי כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) יחולו לגבי התשלום האמור הוראות סעיפים 357 ו-358 בשינויים המחויבים;

(2) לא יהיה זכאי נושא המשרה להשבה מן החברה בשל התשלום האמור.”

⁸ ס”ח התשל”ט, עמ’ 128.

- (2) פרטי בעלי המניות שלה והדירקטורים המכהנים בה;
 (3) כלל נכסי הקרן והכנסותיה הצפויות בשנים הבאות;
 (4) התחייבויות הקרן והוצאותיה הנוכחיות והצפויות לשנים הבאות;
 (5) כל מידע נוסף הדרוש להכרעה בבקשה.

(ד) דרך ההשקעה של הכספים העודפים של קרן לתועלת הציבור תיבחר לפי צורכי הנהנים וטובתם ומטרת הקרן, בהתחשב בשינויים שיחולו מזמן לזמן, ובכפוף לתקנון החברה.

דירקטוריון של קרן לתועלת הציבור שיש לה כספים עודפים בסכום העולה על 30 מיליון שקלים חדשים או של קרן לתועלת הציבור שהדבר נקבע בתקנונה, ימנה ועדת השקעות (להלן – ועדת ההשקעות).

הרכב ועדת ההשקעות וכשירות חבריה יהיו בהתאם להוראות שנקבעו לעניין מינוי ועדת השקעות לפי סעיף 27 לחוק הנאמנות, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) לא יכהן כחבר ועדת ההשקעות מי שיש לו, לקרובו, לשותפו, למעבידו או לתאגיד שהוא בעל שליטה בו, זיקה לבעל מניות או לדירקטור בקרן, למעט זיקה לדירקטור בלתי תלוי בקרן, והכל במועד המינוי, במהלך הכהונה או בשנתיים שקדמו למועד המינוי; לעניין זה, "זיקה" – שליטה, הפקת הנאה, יחסי עבודה, קשרי משפחה, קשרים עסקיים או מקצועיים דרך כלל;

(2) על אף האמור בפרט זה, דירקטור בלתי תלוי יכול שיהיה חבר ועדת ההשקעות ובלבד שברוב חברי ועדת ההשקעות מתקיימות הוראות פרט זה.

ועדת ההשקעות תתכנס אחת לחודש לפחות, אלא אם כן אישר הדירקטוריון התכנסות בתכיפות אחרת שלא תפחת מפעמיים בשנה; הוועדה תקבע את הנהלים לעבודתה באישור דירקטוריון הקרן, ותעביר לדירקטוריון את פרוטוקול דיוניה וכן, אחת לשנה, דין וחשבון על פעולותיה.

קרן לתועלת הציבור אשר פעלה לצורך השקעת הכספים העודפים באמצעות אחר או בעזרתו של אחר, לרבות מנהל תיקים, יועץ השקעות או ועדת השקעות, לא תשלם דמי ניהול, הוצאות או שכר מתוך נכסי החברה בשיעור הגבוה מ-0.5 אחוז לשנה מסך כל הכספים העודפים שעמדו להשקעה באותה השנה; לעניין זה, "מנהל תיקים" ו"יועץ השקעות" – כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.⁹

2. חובת מינוי ועדת השקעות

3. הרכב ועדת ההשקעות וכשירות חבריה

4. נהלים לעבודתה של ועדת ההשקעות

5. החזר הוצאות או שכר

⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 416.

- (1) בסעיף 4(ג), במקום הסיפה החל במילים "רשאי היועץ המשפטי לממשלה" יבוא "רשאי הרשם לשנות את שמה לשם שיבחר; החליט הרשם לשנות את שם העמותה, ישלח לעמותה תעודת שינוי שם, ויראו את השינוי כאילו נקבע על פי החלטת העמותה והרשם; שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין הפרסום של שינוי השם";
- (2) בפרק ד', בכותרת של סימן ג', במקום "ורואה חשבון" יבוא "רואה חשבון ומבקר פנימי";
- (3) בסעיף 30 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "ועדת ביקורת";

(ב) האמור בו יסומן "(א)" ובו –

(1) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) לעמוד על ליקויים בניהול העמותה, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של העמותה או עם רואה החשבון שלה, ככל שמונן, ולהציע לוועד דרכים לתיקון; מצאה ועדת הביקורת ליקוי כאמור, תקיים ישיבה אחת לפחות לעניין הליקוי הנדון, בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון, לפי העניין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בעמותה; על אף האמור בפסקה זו, נושא משרה רשאי להיות נוכח לשם הצגת עמדה בנושא שבתחומי אחריות; לעניין זה, "נושא משרה" – חבר ועד העמותה, המנהל הכללי של העמותה וכל מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי";

(2) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(6א) בעמותה שמינתה מבקר פנימי – לבחון את מערך הביקורת הפנימית של העמותה ואת תפקודו של המבקר הפנימי והאם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו, וכן לבחון את תכנית העבודה של המבקר הפנימי לפני אישורה בידי הגורם המוסמך לכך, ולהציע בה שינויים;

(6ב) לבחון את היקף עבודתו של רואה החשבון ואת שכרו, ולהביא את המלצותיה לפני מי שקובע את שכרו לפי סעיף 34;

ד ב ר י ה ס ב ר

הודיעה לו בתוך זמן שנקב בדרישתו על שם אחר שבו היא בוחרת. על החלטת רשם העמותות תהיה העמותה רשאית, כמובן, לערער לבית משפט לעניינים מינהליים.

לפסקאות (3), (5) ו-(7)

מוצע לתקן את חוק העמותות ולקבוע לעניין עמותות הסדרים לגבי סמכויות ועדת ביקורת, סמכות רשם העמותות לדרוש מידע מבעלי תפקידים ועובדים בעמותה, וסמכויות מינוי פקחים ופיקוח. הסדרים אלה מקבילים להסדרים המוצעים לעניין חברות לתועלת הציבור בסעיפים 345 ו-345כד ו-27 המוצעים לחוק החברות (ר' לעיל דברי ההסבר לסעיפים 2 ו-5 להצעת החוק).

סעיף 12 מוצע לתקן כמה תיקונים בחוק העמותות, בהתאמה להסדרים דומים בחוק החברות, כמפורט להלן:

לפסקה (1)

מוצע לקבוע בחוק העמותות הסדר דומה להסדר הקבוע בסעיף 29 לחוק החברות לעניין שינוי שם על ידי רשם החברות. כך, מוצע כי במקום ההסדר הקבוע כיום בסעיף 4 לחוק העמותות שלפיו לצורך אכיפת הדרישה של רשם העמותות לשינוי שם של עמותה על היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט לעניינים מינהליים, יהיה רשאי רשם העמותות לשנות את שמה של העמותה, אם לא

¹⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 210; התשע"א, עמ' 362.

(ג) לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי העמותה בקשר לליקויים בניהול עסקיה ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור;”;

(ג) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) מי שאינו ראוי להיות חבר בוועדת ביקורת או בגוף המבקר (בסעיף זה – הוועדה), לא יהיה נוכח בישיבות הוועדה בעת הדיון ובעת קבלת ההחלטות, אלא אם כן קבע יושב ראש הוועדה כי הוא נדרש לשם הצגת נושא מסוים; ואולם –

(1) עובד העמותה ראוי להיות נוכח בישיבות הוועדה בעת הדיון, ובלבד שההחלטה תתקבל בלא נוכחותו;

(2) בלי לגרוע מהוראות פסקה (1), היו לעמותה יועץ משפטי או מזכיר, ראשים הם להיות נוכחים בעת הדיון ובעת קבלת ההחלטות, אם ביקשה זאת הוועדה.

(ג) המבקר הפנימי של העמותה, ככל שמונה, יקבל הודעות על קיום ישיבות הוועדה ויהיה ראוי להשתתף בהן, וכן ראוי הוא לבקש מיושב ראש הוועדה לכנס את הוועדה לדיון בנושא שפירט בדרישתו, ויושב ראש הוועדה יכנסה בתוך זמן סביר ממועד הבקשה, אם ראה טעם לכך.

(ד) הודעה על קיום ישיבת ועדה שבה עולה נושא הנוגע לביקורת הדוחות הכספיים של העמותה, תומצא לרואה החשבון של העמותה שיהיה ראוי להשתתף באותה ישיבה.”;

(4) אחרי סעיף 30 יבוא:

”מינוי מבקר פנימי 330א. שר המשפטים ראוי לקבוע סוגי עמותות, בהתאם למאפיינים שיקבע, שיהיו חייבות במינוי מבקר פנימי; נקבעה חובת מינוי מבקר פנימי כאמור, ימנה הוועד את המבקר הפנימי ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 146 עד 153 לחוק החברות, בשינויים המחויבים.”;

(5) אחרי סעיף 338 יבוא:

”דרישת מידע 338ב. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 338א, הרשם ראוי לדרוש מעמותה ומכל אחד מהגורמים המפורטים בפסקאות שלהלן, ובכלל זה מי שהתקיים בו האמור בפסקאות (1) עד (5) שלהלן בחמש השנים שקדמו לדרישה, למסור כל מידע, מסמך או הסבר הנוגעים לענייני העמותה, ובכלל זה, מידע לגבי פעילותה של העמותה, נכסיה או קיום הוראות חוק זה, הכל כפי שפורט בדרישה ובמועד שפורט בה:

”דרישת מידע 338ב. מעמותה, מחברים בה, מנושאי משרה בה ומעובדיה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

קריטריונים ומאפיינים שונים מהקריטריון של מחזור כספי בלבד כתנאי לקיומה של החובה כאמור, מוצע לקבוע את סעיף 330א האמור כסעיף הסמכה לשר המשפטים שיהיה ראוי לקבוע סוגי עמותות, בהתאם למאפיינים שיקבע, שיהיו חייבות במינוי מבקר פנימי.

מוצע לקבוע גם לגבי עמותות, במסגרת סעיף 330א המוצע, חובה למנות מבקר פנימי בדומה לחובה הקבועה לעניין חברות לתועלת הציבור לפי סעיף 345ט לחוק החברות. עם זאת, מאחר שנטען כי יש מקום לבחינת

- (1) חברי העמותה;
- (2) נושאי משרה בעמותה;
- (3) עובדי העמותה;
- (4) רואה החשבון של העמותה;
- (5) ציבור הנהנים ממטרותיה של העמותה, בהתאם להוראות שקבע שר המשפטים;
- (6) גורמים נוספים שקבע שר המשפטים.

(ב) לצורך ביצוע סמכותו לפי סעיף קטן (א), רשאי הרשם להסתייע במומחה, גם אם אינו עובד המדינה, ובלבד שהרשם הנחה את המומחה, הודיע לו על חובת הסודיות המוטלת עליו לפי סעיף קטן (ג), פיקח על פעולותיו וקיבל לידיו את ממצאי בדיקתו.

(ג) מיומחה שסייע לרשם כאמור בסעיף קטן (ב), חייב לשמור בסוד כל מידע שהגיע אליו עקב או תוך כדי פעולות הסיוע, ולא למסרו לאחר מלבד הרשם.

(ד) בסעיף זה –

“מסמך” – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ”ה–1995 (להלן – חוק המחשבים);

“נושא משרה בעמותה” – חבר ועד העמותה, חבר ועדת ביקורת או הגוף המבקר של העמותה, גזבר העמותה, המבקר הפנימי של העמותה, המנהל הכללי של העמותה וכל מנהל אחר שכפוף במישרין למנהל הכללי;”

(6) בסעיף 39 –

(א) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא “בכפוף להוראות סעיף קטן (ג), הרשם רשאי לפרסם באינטרנט, בעצמו או באמצעות אחר, את המסמכים והדיווחים האמורים בסעיף קטן זה או את הפרטים הכלולים בהם, כולם או חלקם, באופן שקבע השר ובלבד שלא יפורסמו שמות תורמים לעמותה או פרטים נוספים שקבע השר, ושהפרסום לא יאפשר איתור מידע לפי פרטי זיהוי של יחיד, אלא אם כן קבע זאת השר ובאופן שבו קבע, והכל, לאחר שהשתכנע השר כי הדבר חיוני לצורך שקיפות פעולתן של עמותות או לצורך ציבורי אחר, ובמידה הנדרשת, בשים לב להגנה על פרטיותו של מי שאליו מתייחס המידע; השר יקבע הוראות לעניין הפרסום באינטרנט לפי סעיף קטן זה, כדי להבטיח את שלמותו של המידע שבידי הרשם ואת אמינות אותו מידע ולהגן עליו מפני שימוש בלתי מורשה בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ולהסדיר במפורש את הסדרי העיון אצל רשם העמותות ביחס לדיווחים ומסמכים העומדים לעיון הציבור הנוגעים לעמותה. זאת, הן לעניין הסמכות לפרסם דיווחים המוגשים על ידי העמותה באינטרנט, באתר רשם העמותות או באתר ה-GuideStar, והן לעניין הסדרי העיון בתיק העמותה.

לפסקה (6)

בשל החשיבות הרבה והברורה בשקיפות בפעולתה של עמותה, וההסתמכות של הציבור על היכולת לעיין ולקבל מידע בעניינה של עמותה מרשם העמותות, מוצע לתקן את סעיף 39 לחוק העמותות, כדי להבהיר

"(ד) ממציא חקירה סופיים לפי סעיף 40 או בקשת פירוק שהוגשה בידי הרשם לפי סעיף 50, יהיו פתוחים לעיון כל דורש במשרדי הרשם.

(ה) כל מסמך הנוגע לעמותה, המצוי בידי הרשם ואינו כלול בסעיפים קטנים (ב) עד (ד), ובכלל זה מסמך שהוכן בידי הרשם או מי מטעמו לגבי העמותה והתכתבויות של הרשם עם העמותה או בנוגע אליה, יהיו פתוחים לעיון כל דורש במשרדי הרשם, אלא אם כן קבע הרשם כי התקיימה לגבי מסמך מסוים, אחת או יותר מהעילות המנויות בסעיף 9(א) או (ב) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹¹ (בסעיף זה – חוק חופש המידע), בשינויים המחויבים, והכל בכפוף לאמור להלן:

(1) קבע הרשם כי מתקיימת לגבי מסמך מסוים אחת העילות המנויות בסעיף 9 לחוק חופש המידע, לא ימנע את העמדתו לעיון הציבור, אלא במידה הנדרשת בשל אותה עילה;

(2) הרשם לא יאפשר עיון במסמך שהוכן על ידי רשות ציבורית אחרת או עבורה, אלא לאחר התייעצות עמה; לעניין זה, "רשות ציבורית" – משרדי הממשלה ומוסדות מדינה אחרים, רשות מקומית וגוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין;

(3) הרשם לא יעמיד לעיון הציבור מסמכים כאמור בסעיף קטן זה, הכוללים פרטי זיהוי של צד שלישי העשוי להיפגע מגילוי המידע, אלא לאחר שהודיע לצד השלישי על האפשרות לגילוי המידע ונתן לו הזדמנות להביע את עמדתו; קיבל אדם הודעה כאמור, רשאי הוא להודיע לרשם בתוך 21 ימים כי הוא מתנגד לגילוי המידע בנימוק שאין למסור את המידע, כולו או מקצתו, מכוח הוראות סעיף 9 לחוק חופש המידע או הוראות כל דין; החליט הרשם לדחות את התנגדותו של הצד השלישי, יודיע על כך בכתב לצד השלישי וכן יודיע לו על זכותו לעתור נגד החלטתו; הוגשה התנגדות כאמור – לא יועמד המידע לעיון הציבור עד למתן ההחלטה של הרשם; לעניין זה, "צד שלישי" – למעט העמותה, נושאי משרה בעמותה כהגדרתם בסעיף 38ב(ד), רואה החשבון של העמותה והיועץ המשפטי שלה;

דברי הסבר

חופש המידע. כמו כן, מוצע להתנות כי גילוי של מסמכים הכוללים פרטי זיהוי של צד שלישי, שאינו העמותה, רואה החשבון והיועץ המשפטי של העמותה, או מי שהוא נושא משרה בה, העשוי להיפגע מגילוי המידע, ייעשה רק לאחר שהודיע להם דבר הכוונה להעביר את המידע וניתנה להם האפשרות להביע עמדתם בעניין. מוצע לקבוע כי "נושא משרה" לעניין זה ייחשב מי שהוא חבר ועד, חבר ועדת ביקורת או הגוף המבקד, המנהל הכללי של העמותה וכל מנהל שכפוף במישרין למנהל הכללי, גובר העמותה והמבקד הפנימי של העמותה.

על פי המוצע, הפנייה לצד שלישי כאמור תיעשה רק לגבי מסמכים שהוגשו לרשם או מסמכים שנערכו בידי הרשם או מי מטעמו, מתחילתו של תיקון זה ואילך.

יצוין כי הסדרי העיון בתיק עמותה כוללים כיום עיון במסמכים המנויים במפורש בסעיף 39 לחוק העמותות בנוסחו הנוכחי, וכן, בין השאר, במסמכים המוגשים על ידי העמותות או לגבי העמותות, בהתכתבויות של רשם העמותות ביחס לעמותה או עם העמותה, וכן במסמכים שהוכנו על ידי רשם העמותות או מי מטעמו ביחס לעמותה. בהקשר זה, מוצע כי בכלל, מסמכים כאמור יהיו גלויים לעיון הציבור בכפוף ליצירת הסדר חיסיון מאוזן לגבי מסמכים מסוימים, על פי שיקול דעתו של רשם העמותות, בשל העילות המנויות בסעיף 9(א) או (ב) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע). הרשם ייצור הסדר חיסיון מאוזן לאור העילות האמורות ולאור התכליות העומדות ביסודו של חוק

¹¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(4) בכפוף להוראות סעיף קטן (ד), לא יעמיד הרשם לעיון הציבור מסמכים שהוגשו בהליך המתנהל בבית המשפט, אלא אם כן הרשם הוא צד להליך.

(ו) הרשם רשאי לקבוע כי מסמך כאמור בסעיף קטן (ד) או (ה) יועמד לעיון הציבור רק בסיום של הליך הבירור בעניין שבו הוא עוסק, וכן רשאי הרשם להורות כי המסמך האמור לא יועמד לעיון הציבור אלא רק חלקו, תמצית שלו או המסקנות הנובעות ממנו או מהבירור בעניין שבו הוא עוסק, והכל, אם סבר כי אם לא יורה כאמור, עשויים להיחשף נהלים ושיטות עבודה של הרשות באופן העלול לפגוע בפעולות האכיפה, הביקורת או בירור התלונות שמבצעת הרשות, או כי יתקיימו במסמכים האמורים העילות לאי-העמדת המידע כולו לעיון הציבור לפי סעיף זה, או כי יהיה בכך כדי לפגוע למעלה מן הצורך בעמותה או בצד שלישי אחר.

(ז) השר רשאי לקבוע סוגי מסמכים כאמור בסעיף זה, שלא יועמדו לעיון הציבור או שלא יפורסמו לציבור, כולם או חלקם, אם סבר כי על פי טיבם מתקיים בהם האמור בסעיף זה לעניין אי-העמדת המידע לעיון הציבור.

(ח) אדם המעוניין שמסמך מסוים הנוגע לעמותה לא יועמד לעיון הציבור, בשל קיומה של אחת או יותר מהעילות שפורטו בסעיף קטן (ה), רשאי לפנות בבקשה מנומקת לרשם:"

(7) אחרי סעיף 39 יבוא:

"פיקוח 39א. (א) הרשם רשאי להסמיך מפקח, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, ובלבד שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת הרשם, לשמש כמפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה שר המשפטים, בהסכמת השר לביטחון הפנים.

(ב) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי הרשם וכן מפקח שהסמיך לפי סעיף קטן (א) –

(1) לדרוש מכל אדם המצוי במקום שבו פועלת העמותה או בנכס מקרקעין של העמותה, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, מוצע להסמיך את רשם העמותות לקבוע כי מסמך שהוא חלק מבירור עניין מסוים הנוגע לעמותה, יועמד לעיון הציבור רק בסיומו של הליך הבירור בעניין שבו הוא עוסק, או כי מסמך כאמור לא יועמד לעיון הציבור אלא רק חלקו, תמציתו או המסקנות הנובעות ממנו או מהבירור בעניין שבו הוא עוסק.

כמו כן, מוצע כי העיון במסמכים המצויים בידי הרשם שהוגשו בהליך המתנהל בבית משפט, יהיה כפוף להסדרי העיון בתיק בית המשפט אלא אם כן מדובר בהליך פירוק או אם רשם העמותות הוא צד להליך בבית המשפט.

(2) להיכנס לכל מקום כאמור בפסקה (1), ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט;

(3) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה או כדי להקל על ביצוען, ובכלל זה קיום הוראות תקנון העמותה או מטרותיה; לעניין זה, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים¹²;

(8) במקום סעיף 40 יבוא:

"חקירת עמותה 40. (א) היה לרשם יסוד סביר להניח כי עמותה אינה מקיימת את ההוראות לפי חוק זה או שאינה מקיימת את ההוראות תקנונה או את מטרותיה, רשאי הרשם, לבקשת רבע מכלל חברי העמותה, לבקשת ועדת הביקורת או הגוף המבקש לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, או מיוזמתו, לחקור בענייניה של אותה עמותה ויהיו נתונות לו לשם כך הסמכויות לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968¹².

(ב) לצורך ביצוע חקירה כאמור בסעיף קטן (א) רשאי הרשם למנות חוקר; מונה חוקר כאמור, יהיו נתונות לו סמכויות החקירה כאמור בסעיף קטן (א), בכפוף לתנאי המינוי; החוקר ימסור לרשם דין וחשבון.

13. סעיף 39(ה)(3) לחוק העמותות, התש"ס-1980, כנוסחו בסעיף 12(6)(ב) לחוק זה, יחול לגבי מסמכים שהוגשו לרשם העמותות או שהוכנו על ידי הרשם או על ידי מי מטעמו לעניין העמותה, מיום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה) ואילך.

14. על אף הוראות סעיף 345מ, היו לקרן לתועלת הציבור ביום התחילה כספים עודפים המושקעים שלא בהתאם לדרכי ההשקעה לפי הסעיף האמור, יחולו לגבי אותם כספים הוראות אלה:

(1) אם נקבעו מראש מועדים למשיכה או למימוש של הכספים האמורים (להלן – מועדי יציאה) – יוסיפו הכספים להיות מושקעים באותה הדרך עד למועד היציאה הראשון, וממועד זה ואילך יושקעו בהתאם לדרכי ההשקעה לפי הסעיף האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (8)

שנערכו על ידי או על ידי מי מטעמו לעניין העמותה, מיום תחילתו של התיקון המוצע (להלן – יום התחילה) ואילך.

סעיף 14 מוצע לקבוע הוראת מעבר שלפיה, על אף הוראות סעיף 345מ המוצע לחוק החברות, אם היו לקרן לתועלת הציבור ביום התחילה כספים עודפים המושקעים שלא בהתאם לדרכי ההשקעה לפי הסעיף האמור, יחולו לגבי אותם כספים הוראות אלה:

מוצע לתקן את סעיף 40 לחוק העמותות ולקבוע הסדר מקביל לזה הקבוע בסעיף 345 לחוק החברות לעניין סמכויות החקירה של רשם ההקדשות.

סעיף 13 מוצע לקבוע כי החובה לפנות לצד שלישי לגבי גילוי של מסמכים הכוללים פרטי זיהוי שלו, כאמור בסעיף 39(ה)(3) המוצע לחוק העמותות, תחול רק לגבי מסמכים שהוגשו לרשם העמותות או מסמכים

¹² ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

(2) אם לא נקבעו מראש מועדי יציאה לגבי הכספים האמורים – יוסיפו הכספים להיות מושקעים באותה הדרך עד תום שנה מהמועד שבו ניתנו לחברה כתרומה או עד תום שנה מיום התחילה, לפי המאוחר, ולאחר מכן יושקעו הכספים בהתאם לדרכי ההשקעה לפי הסעיף האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

אם לא נקבעו מראש מועדי יציאה לגבי הכספים האמורים יוסיפו הכספים להיות מושקעים באותה דרך עד תום שנה מהמועד שבו ניתנו לחברה כתרומה או עד תום שנה מיום התחילה, לפי המאוחר, ולאחר מכן יושקעו הכספים בהתאם לדרכי ההשקעה לפי הסעיף האמור.

אם נקבעו מראש מועדים למשיכה או למימוש של הכספים האמורים (להלן – מועדי יציאה) יוסיפו הכספים להיות מושקעים באותה הדרך עד למועד היציאה הראשון, וממועד זה ואילך יושקעו בהתאם לדרכי ההשקעה לפי סעיף 345מ.

